

Groei

Cursus voor Belijdeniscatechisanten

in vragen en antwoorden

door

C. van der Leest

(emeritus-predikant van de GKV te Groningen-Oost)

4e, volledig herziene uitgave (gecorrigeerd), Groningen 2011

Voor vragen en/of begeleiding mail naar cvanderleest@hetnet.nl

WOORD VOORAF

Bij het christen-zijn hoort groei, het toe groeien naar Christus (zie Efeziërs 4:15). Deze groei hebben we niet zelf in de hand: God, Christus bewerkt deze groei (1 Korintiërs 3:6-7; Kolossenzen 2:19). Maar we worden wel ingeschakeld. Daarom spreekt Paulus van planten en begieten door mensen (1 Korintiërs 3:6-7).

In dit kader wil ook deze cursus dienstbaar zijn. De 26 lessen willen eraan meehelpen dat de cursisten groeien in hun geloof. Dit niet alleen met het oog op hun eventuele belijdenis-doen maar ook op de tijd daarna. Ons toe groeien naar Christus kent immers geen eindpunt. Wel is belijdenis-doen een belangrijke mijlpaal, maar ook daarna hoort de groei door te gaan.

Deze vierde druk wijkt op vele punten af van de vorige. Zo staan de vragen voor verdere bespreking niet meer aan het einde van de les maar verspreid door de les zelf. Ze zijn herkenbaar aan een liggend streepje voor het nummer, bijvoorbeeld: -3.

Het meest opvallende verschil is dat telkens aandacht wordt gegeven aan de Islam. In deze uitgave wordt er niet mee volstaan in les 9 enkele hoofdzaken van de Islam te noemen. Ook in vele andere lessen wordt er kort op ingegaan. Hiervoor heb ik gekozen omdat er in Nederland zo'n miljoen aanhangers van de Islam (moslims) wonen. Alleen daarom al vind ik het noodzakelijk dat christenen op de hoogte zijn van de hoofdpunten van de Islam en van de verschillen tussen de Islam en het christelijk geloof.

Onveranderd zijn de tekstverwijzingen: bedoeld voor catecheet en catechisanten om eventueel dieper te graven. Gehandhaafd zijn ook de schuingedrukte nummers (9 catechismusvragen en 34 bijbelteksten); die kunnen eventueel uit het hoofd worden geleerd:

<u>Les</u>	<u>HC</u>	<u>Bijbel</u>	<u>Les</u>	<u>HC</u>	<u>Bijbel</u>
1		2 Kor.13:13; Ps.124:8	14	57,60	Openb.21:1,3-4
2		2 Petr.1:20-21	15	66	Joh.3:16
3		2 Tim.3:16-17; Gn.3:15	16		Gen.17:7; Mat.28:18-20
4		Mt.10:32; 1 Ptr.3:14-15	17		Rom.12:1
5	1	Joh.14:6,9; Mat.22:37v	18		1 Petr.2:9
6		Gen.1:26-27	19		Micha 6:8; Ps.19:15
7	21	Rom.3:23-24; Joh.3:36	20		Hand.5:29; Mat.6:31-33
8	24	Hebr.11:3; Rom.8:38-39	21		Fil.4:4-6
9		Hand.4:12	22		Fil..2:12-13
10	32	1 Kor.15:58	23	31KO	Ps.68:20
11	42	2 Sam.7:16	24		Gal.5:22-23,25
12		Rom.8:17-18	25		Ps.23:4
13	54	2 Kor.8:9	26		

INHOUD

1	Belijdenis doen; de kerkdienst	4
2	Het goddelijk gezag van de Bijbel	8
3	De goddelijke inhoud van de Bijbel	12
4	De belijdenisgeschriften	16
5	Onze troost; liefde; onze slechtheid (Zd.1-2)	20
6	De mens als Gods evenbeeld; het paradijs (Zd.3-4)	24
7	Betaling; hel; geloof (Zd.5-7)	28
8	De drie-eenheid; schepping; Gods bestuur (Zd.8-10)	32
9	Jezus; Christus; de Islam (Zd.11-13)	36
10	Christen-zijn; engelen (Zd.12b)	40
11	Christus' leven; de joodse reactie (Zd.14-19)	44
12	De Heilige Geest; de positie van de joden (Zd.20)	48
13	De kerk; de gemeenschap van de heiligen (Zd.21)	52
14	Onze toekomst; onze vrijspraak (Zd.22-24)	56
15	De sacramenten (Zd.25)	60
16	Het verbond; de doop (Zd.26-27)	64
17	Het avondmaal (Zd.28-30)	68
18	Tucht; de sleutels van het hemelse koninkrijk (Zd.31)	72
19	Onze ommekeer; de wet; beproevingen (Zd.32-33)	76
20	De tien geboden (Zd.34-44)	80
21	Ons bidden (Zd.45-52)	84
22	De NGB en de dopers; de DL en de remonstranten	88
23	De kerkorde	92
24	Kerkgeschiedenis: eerste t/m negentiende eeuw	96
25	De Ned. kerkgeschiedenis in de twintigste eeuw	100
26	Bijlage: Handreiking begrijpend bijbellezen	104

1 BELIJDENIS DOEN; DE KERKDIENTST

1. Wat is 'openbaar belijdenis doen van je geloof'?

In een kerkdienst 'ja' zeggen tegen God
en dus amen zeggen op wat bij m'n doop allemaal is gezegd.

2. Welke drie dingen belooft je dan?

- a) Ik wil vertrouwen op Gods beloften.
- b) Ik wil me houden aan Gods geboden.
- c) Ik wil horen bij Christus' kerk.

-3. Lees het formulier voor de openbare geloofsbelijdenis en beantwoord de volgende vragen:

- a) Op welke vragen zeg je graag 'ja' en waarom?
- b) Met welke vragen heb je moeite en waarom?
- c) Waarom is het belangrijk dat na het ja-woord die tekst uit 1 Petrus 5 of uit Hebrreeën 13 volgt?

-4. Stel, een niet-christen vraagt jou: 'Vertel me eens heel kort wat de kern is van je geloof.' Wat zou je dan zeggen?

5. Waarom doe je belijdenis?

- a) Ik móet God gehoorzamen: Hij is mijn Schepper en Heer en heeft er daarom recht op dat ik voor Hem leef.
- b) Ik wil God gehoorzamen: door zijn liefde voor mij heb ik liefde voor Hem.

6. Waaraan kun je merken dat God liefde voor jou heeft?

- a) Hij heeft zijn Zoon, Christus, naar de aarde gestuurd.
- b) Hij heeft bij m'n doop zijn verbond met mij gesloten.
- c) Hij neemt mij mee naar de nieuwe aarde.

- 7. Lees Dordtse Leerregels, hoofdstuk V, paragraaf 13 (= D.L.V,13) en beantwoord deze vragen:
- Hoe belangrijk is Gods liefde voor de gelovigen?
 - Wat vind jij hiervan?
- 8. Vaak aarzelen catechisanten om belijdenis te doen omdat ze zo weinig vóelen. Om hieruit te komen moet je recht doen aan de juiste volgorde: eerst de inhoud van ons geloven, dan de daad van ons geloven en pas daarna de beleving daarvan.
- Wat wordt met de inhoud van ons geloven bedoeld?
 - Waarom is de volgorde: eerst de daad, dan de beleving?
- 9. Belijdenis-doen komt al in de Bijbel voor. Lees daarvoor 1 Timoteüs 6:12-14 en beantwoord deze vragen:
- Wat heeft Timoteüs gedaan en hoe is dat gebeurd? (vs.12)
 - Wat heeft Christus gedaan en voor wie? (vs.13)
10. Je doet belijdenis in een gereformeerde kerk (vrijgemaakt). Belooft je dan ook dat je altijd voor deze kerk blijft kiezen?
- Nee, ik beloof dat ik telkens zal kiezen voor die kerk die trouw wil zijn aan Christus.
11. Word je pas lid van de kerk door je belijdenis-doen?
- Door m'n geboorte uit gelovige ouders was ik meteen al féitelijk lid van de kerk.
 - Door m'n doop werd ik officiéél lid van de kerk.
 - Door m'n belijdenis-doen word ik mòndig lid van de kerk.
12. Als je de catechisatie hebt afgerond en belijdenis hebt gedaan, heb je een belangrijke mijlpaal bereikt. Toch ben je dan niet klaar als christen. Waarom niet?
- Ik moet de Bijbel blijven bestuderen.
 - Ik moet blijven groeien in m'n band met Christus.
 - Ik moet elke dag voor m'n geloof uitkomen.

Les 1 (vervolg)

13. Waaraan mag je meedoen als mondig, belijdend lid?

- a) Aan het vieren van het avondmaal.
- b) Aan het kiezen van ouderlingen en diakenen.

14. Als belijdend lid heb je ook het recht van 'approbatie'.
Wat wordt daarmee bedoeld?

Je keurt het (stilzwijgend) goed dat iemand:

- belijdenis doet;
- een attestatie krijgt;
- in een ambt wordt bevestigd;
- zijn/haar huwelijk wordt bevestigd.

15. De belangrijkste kerkelijke activiteit is de zondagse kerkdienst.
Wie komen in een kerkdienst samen?

De gelovigen met hun kinderen èn God.

-16. Kerkdiensten zijn onmisbaar voor alle kerkleden.

- a) Wat moeten we volgens Hebrëeën 10:25 beslist niet doen?
- b) Wat moeten we juist wel doen en waarom?

-17. Een kerkdienst verloopt volgens vaste regels.

- a) Hoe heet de 'agenda' van een kerkdienst? (zie in het kerkboek de eerste rubriek na de Dordtse Leerregels)
- b) Noem enkele verschillen tussen de 'agenda's' van de morgendienst die in het kerkboek genoemd worden.

18. Bij welke onderdelen van de kerkdienst krijgen we Gods
Woord te horen?

- a) De zegengroet aan het begin en de zegen aan het eind.
- b) De wet en de bijbellezing.
- c) De preek.

19. Welke zegen wordt aan het einde van een dienst vaak gebruikt?

*De genade van de Heer Jezus Christus,
de liefde van God
en de eenheid met de heilige Geest
zij met u allen. (2 Korintiërs 13:13)*

-20. Vaak wordt gesteld: de preek is Gods Woord.

- a) Wat voor goeds kun je van deze stelling zeggen?
- b) Welke kritiek kun je op deze stelling geven?

21. Bij welke onderdelen van de kerkdienst zijn de kerkleden (vaak via de predikant) aan het woord?

- a) De openingsbelijdenis (in het Latijn: het votum).
- b) De geloofsbelijdenis.
- c) Het bidden.

22. Wat wordt in de openingsbelijdenis gezegd?

*Onze hulp is de naam van de HEER
die hemel en aarde gemaakt heeft. (Psalm 124:8)*

-23. Tijdens de kerkdienst wordt altijd gezongen.

- a) Soms wordt dit zingen aangeduid als het antwoord van de gemeente op Gods Woord. Wat vind je van deze typering?
- b) Wat voor verschillen zijn er muzikaal en inhoudelijk tussen psalmen en opwekkingsliederen?
- c) Er zijn kerkleden die tijdens het zingen hun hand(en) opheffen. Wat vind je daarvan? (Psalm 63:5; 1 Timoteüs 2:8)

-24. Gereformeerde kerken hebben tonnen over voor een orgel maar ze besteden weinig of geen geld aan de opleiding en betaling van organisten of andere kerkelijke muzikanten.

- a) Hoe is deze opstelling te verklaren?
- b) Wat vind je van deze opstelling?

2 HET GODDELIJK GEZAG VAN DE BIJBEL

1. Waarom zijn de 66 boeken van de Bijbel toch één boek?

Ze zijn samen Gods Woord (let wel: Biblia = boeken).

2. Waarom noemen we de Bijbel 'Gods Woord'?

- a) God vertelt ons in de Bijbel wie Hij is.
- b) God heeft de Bijbel laten opschrijven.

3. Door de Bijbel leren we dus God kennen. Hoe kunnen we de Bijbel daarom lezen?

Als een liefdesbrief, waarin God vertelt dat Hij van ons houdt en ons aanspoort op Hem te vertrouwen.

4. We noemen de Bijbel Gods Woord, maar de Bijbel is toch door mensen geschreven?

Jawel, maar die zijn bij dit werk geleid door Gods Geest, ze zijn geïnspireerd.

5. Wat houdt deze leiding van de Geest, deze inspiratie, in?

- De Geest maakte gebruik van hun karakter, aanleg en studie, maar zó dat ze Gods boodschap betrouwbaar doorgaven.
- Hij heeft de bijbelschrijvers dus niet als printers gebruikt.

6. Geef twee voorbeelden ervan dat de Geest gebruik maakte van het karakter, de aanleg en studie van de bijbelschrijvers.

- a) Lucas heeft voor z'n boek onderzoek verricht (vergelijk 2:19,51b) en een vertelschema gemaakt (zie 1:3).
- b) De arts Lucas (8:43) vond het niet nodig het falen van z'n collega's zo omstandig te vertellen als Marcus (5:26) deed.

7. Wat zegt de apostel Petrus over de uitleg en het ontstaan van de Bijbel?

Besef vooral dat geen enkele profetie uit de Schrift een eigenmachtige uitleg toelaat, want nooit is een profetie voortgekomen uit menselijk initiatief: mensen die namens God spraken werden daartoe altijd gedreven door de heilige Geest. (2 Petrus 1:20-21)

8. Waarin verschilt de rooms-katholieke kerk (RKK) wat de Bijbel betreft van de gereformeerden?

- a) De RKK heeft in haar uitgaven van het O.T. niet alleen canonieke boeken staan, maar ook deuterocanonieke boeken (gereformeerden zeggen: apocriefe boeken [apocrief = van duistere oorsprong]).
- b) De RKK erkent ook als gezaghebbend wat de kerkelijke overlevering (traditie) leert als aanvulling op de Bijbel.
- c) De RKK beschouwt de paus met z'n bisschoppen als de beslissende instantie om de Bijbel en de overlevering uit te leggen.

- 9 a) In art.6 Nederl. Geloofsbelydenis worden de extra bijbelboeken genoemd die door de RKK worden erkend. Welke?
b) Weet je toevallig iets over de inhoud van die boeken?

- 10. Dank zij de overlevering zegt de RKK meer over Maria dan de Bijbel ons vertelt. Noem eens wat.

- 11. In de RKK beslist de paus met z'n bisschoppen over de uitleg van de Bijbel. Gereformeerden leggen nadruk op de verantwoordelijkheid van de gewone gelovigen.
- a) Wat hebben alle gelovigen volgens 1 Johannes 2:20,27a ontvangen en wat kennen zij daardoor volgens vs.21?
 - b) Wat zou bedoeld worden met de uitspraak: 'U hebt geen leraar nodig? (2:27; vergelijk Handelingen 17:11)

Les 2 (vervolg)

12. Wat zijn de gezaghebbende bronnen van de Islam?

- a) De Koran: in 23 jr. door de engel Gabriël bekendgemaakt aan Mohammed; bestaat uit 114 soera's (= hoofdstukken).
- b) De Soenna: de schriftelijke overleveringen (hadieth's) van de leer en het voorbeeld van Mohammed.
- c) De Sjarie'a: de voorschriften hoe de gelovigen moeten handelen; die zijn in de loop van de eeuwen door rechtsgeleerden afgeleid uit de Koran en de Soenna.

13. Waarom is volgens de Islam de Koran belangrijker dan de Bijbel?

- a) De Koran is het laatste heilige boek van God en bevat alle wezenlijke leringen uit de Bijbel.
- b) De Koran is het zuivere Woord van God, terwijl de Bijbel door joden en christenen vervalst is; zo heeft Abraham (Koran: Ibrahiem) niet Isaak bijna geofferd maar Ismaël.

14. De Bijbel heeft dus goddelijk gezag. Wat betekent het dat de verhalen in de Bijbel goddelijk gezag hebben?

Wat die verhalen ons vertellen, is echt gebeurd en gezegd.

15. Maar het is toch onjuist dat Jozua 10:12-13 ervan uitgaat dat de zon om de aarde draait?

- Nee, want zo zien we het. Vandaar dat ook wij nog altijd spreken over 'zonsopgang' en 'zonsondergang'.
- De Bijbel hanteert dus geen wetenschappelijke termen maar de taal van de gewone waarneming.

-16. Mensen drijven soms de spot met de sprekende slang uit het paradijs (Genesis 3:1), de herkauwende haas (Leviticus 11:6), de sprekende ezelin van Bileam (Numeri 28-30) en de grote vis van Jona (Jona 2:1). Hoe kun je op die spot reageren?

- 17. Hoe kan het dat in de Evangelien dezelfde gespreksonderwerpen van Christus vaak verschillend worden verteld?
- 18. Soms wordt beweerd: 'Het gaat niet om de feiten maar om de bóódschap van de feiten. Zo is het bijvoorbeeld onbelangrijk of Jericho echt bestond toen Israël Kanaän binnentrok; in die geschiedenis gaat het hierom dat God voor zijn volk zorgt.'
Wat valt van deze benadering te zeggen?
19. Wat betekent het dat de gebóden in de Bijbel goddelijk gezag hebben?
- Wat die geboden ons opdragen, is echt Gòds opdracht aan ons.
20. Toch houden we ons niet meer aan àlle geboden in de Bijbel. Waarmee moeten we namelijk rekening houden?
- Wanneer en aan wie die geboden voor het éérst zijn gegeven.
21. Want waartussen bestaat een heel duidelijk verschil?
- a) Tussen de tijd van het Oude èn de tijd van het Nieuwe Testament; zo moesten de gelovigen vroeger dierenoffers brengen, maar wij hoeven dat niet meer te doen.
 - b) Soms ook: tussen taken van vroeger èn taken van nu; zo moest Abraham wegtrekken uit z'n vaderland, maar wij hebben die opdracht niet.
- 22. Toch zijn die oude opdrachten niet waardeloos voor ons, al gelden ze niet (meer) voor ons. Wat kunnen wij ervan leren:
- a) Dat de gelovigen vroeger dierenoffers moesten brengen?
 - b) Dat Abraham moest emigreren?
- 23. De apostelen hadden als taak: 'getuige van Christus zijn'.
- a) Waarin waren ze anders dan wij? (Handelingen 1:8,21-22).
 - b) Toch moeten ook wij getuige zijn. Hoe zit dat?

3 DE GODDELIJKE INHOUD VAN DE BIJBEL

1. De Bijbel is onmisbaar om als christen te leren leven, want wat zegt Paulus over de betekenis van de Bijbel?

*Elke schrifttekst is door God geïnspireerd
en kan gebruikt worden om onderricht te geven,
om dwalingen en fouten te weerleggen,
en om op te voeden tot een deugdzaam leven,
zodat een dienaar van God voor zijn taak berekend is
en voor elk goed doel volledig is toegerust.
(2 Timoteüs 3:16-17)*

2. Toch is dit nog niet eens het belangrijkste dat over de Bijbel gezegd kan worden. Wat is de hoofdinhoud van dit boek?

- God komt naar ons toe met zijn onvoorwaardelijke
liefde-door-Christus; dat wil zeggen:
- God wil ons redden zònder dat Hij ons vooraf voorwaarden
stelt, dus zonder dat we eerst iets voor Hem moeten doen.

- 3. Gods liefde begint onvoorwaardelijk.
 - a) Maar wat vraagt Gods liefde wel van ons?
 - b) Kun je zeggen dat God ons daardoor eigenlijk iets àf-dwingt? Geef argumenten voor je antwoord.
 - c) Elke opdracht van God gaat samen met een geschenk van Hem. Leg dat eens uit.
- 4. Gods reddingswerk beperkt zich niet tot de mens.
 - a) Waarom heeft ook de aarde redding nodig?
 - b) En wat wil God met de aarde bereiken? (vergelijk Openbaring 21:1; 22:2-3)

5. De hele Bijbel kunnen we 'evangelie' noemen. Wat betekent dat woord?

Blijde boodschap, of: groot nieuws, namelijk over Christus.

6. Ook het Oude Testament is evangelie over Jezus Christus, al was Hij toen nog niet als mens geboren. Hoe komt Christus' werk in het O.T. dan aan de orde?
- a) Het is voorspeld in de profetieën (zie no.9-13)
 - b) Het is uitgebeeld door de dierenoffers en andere gebruiken (zie no.14-17).
 - c) Het is voorbereid door feiten uit Israëls geschiedenis (zie no.18-19).

- 7. Wat zei Christus over het verband tussen het O.T. en Hem:
- a) In Lucas 24:25-27,44-47?
 - b) In Johannes 5:39?

8. De Bijbel en de Koran hebben voor hun gelovigen een verschillende betekenis. Leg dat eens uit.
- a) De Bijbel is het middel om Christus te ontmoeten; zijn persoon staat dan ook in het centrum van het christelijk geloof, want Christus is de weg naar God en is zo Gods grootste geschenk aan ons. Daarom vinden christenen het vertalen en begrijpen van de Bijbel heel belangrijk.
 - b) De Koran is het middel om Gods wil te leren kennen; dit boek staat dan ook in het centrum van het moslim-geloof, want de Koran wijst de weg naar God en is zo Gods grootste geschenk aan ons. Daarom vinden moslims het reciteren van de Arabische Koran op zichzelf al belangrijk.

9. Waar staat de eerste profetie over Christus?

In Genesis 3:15. Die heet wel de moederbelofte: het is de eerste belofte en die wordt uitgewerkt in alle volgende beloften.

10. Wat zei God hier tegen de slang en zo ook tegen de Satan?

*Vijandschap sticht ik tussen jou en de vrouw,
tussen jouw nageslacht en het hare,
zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel. (Genesis 3:15)*

Les 3 (vervolg)

-11. Is deze vijandschap (vroeger noemden gereformeerden die wel: de antithese = tegenstelling) altijd wel duidelijk?

12. Wij passen de belofte uit Genesis 3:15 toe op Christus. Wat belooft God ons dan in deze tekst?

Christus zal door zijn lijden de duivel overwinnen en uitschakelen.

13. Noem eens drie profetieën over Christus' komst, die de moederbelofte verder uitwerken.

- a) Gods profetie over Abraham, dat door hem alle volken op de aarde gezegend zouden worden (Genesis 12:3).
 - b) Jakobs profetie, dat de scepter (= koningsstaf) in Juda's handen zou blijven (Genesis 49:10).
 - c) Natans profetie voor David, dat zijn koningshuis eeuwig zou voortbestaan en zijn troon nooit zou wankelen (2 Samuël 7:16; vergelijk Lucas 1:32-33).
- = Er wordt al duidelijker ingezoomd op Christus, Davids nakomeling uit de stam Juda.

14. Waarom werden in het Oude Testament dieren geofferd?

Die dieren kregen de doodstraf die de mens om z'n ongehoorzaamheid aan God verdiend had.

15. Dieren kunnen de straf die mensen verdienen, nooit overnemen. Waarom vond God in het O.T. die offers toch voldoende?

Ze waren een voorproef van het laatste en beslissende offer: Christus.

-16. Wat staat in Hebrëen 10:11-14 over dierenoffers en over Christus' offer?

- 17. Christus' werk is ook uitgebeeld door het verschil tussen reine en onreine dieren, zie Leviticus 11. Wat wilde God door dat verschil duidelijk maken?
18. Hoe is Christus' werk door feiten uit Israëls geschiedenis voorbereid?
- Ondanks alle rampen werd Israël nooit uitgeroeid; daardoor bleef de weg naar Christus' geboorte steeds open.
 - De profeten, priesters en koningen hadden vele tekorten; dat maakte duidelijk dat er een profeet, priester en koning nodig was die z'n taak perfect kon uitvoeren, Christus dus.
 - Israël is bevrijd uit Egypte en later uit de ballingschap; dat was een voorproef van onze bevrijding door Christus uit de macht van het kwaad.
- 19. Geef eens twee voorbeelden van rampen die Israël overleefd heeft (denk aan de farao en aan Ester).
- 20. De bijbelboeken van het O.T. worden in 3 groepen verdeeld.
- Welke driedeling staat in onze Nederlandse bijbels?
 - Welke driedeling komt voor in Lucas 24:44?
 - Welke boeken vallen onder die driedeling uit Lucas 24?
- 21. De Bijbel moet telkens vertaald worden.
- In welke talen is de Bijbel oorspronkelijk geschreven?
 - Waarom zijn telkens nieuwe vertalingen nodig?
 - Bij het vertalen moet een goede balans gevonden worden tussen de brontaal en de ontvangende taal. Wat wordt daarmee bedoeld?
- 22. Soms wordt gezegd: 'Je kunt met de Bijbel alle kanten op. Kijk maar hoe verschillend die wordt uitgelegd.'
- Wat is jouw reactie hierop?
 - Waarom hoeft die verschillende uitleg van de Bijbel jou toch niet onzeker te maken?

4 DE BELIJDENISGESCHRIFTEN

-1. Verantwoord bijbellezen is onmisbaar. Daarbij kun je gebruik maken van de OUT-methode, zie les 26. Bestudeer Jeremia 29:7 met behulp van deze methode en schrijf kort op wat je gevonden hebt bij elk van de drie acties uit die methode.

2. Wat je van de Bijbel leert moet je niet voor jezelf houden: je moet voor je geloof úitkomen. Wat zeggen Christus en Petrus hierover?

- Christus zegt: *'Iedereen die mij zal erkennen bij de mensen, zal ook ik erkennen bij mijn Vader in de hemel.'* (Matteüs 10:32)

- Petrus zegt: *'Wees niet bang voor de mensen en laat u door niets in verwarring brengen; erken Christus als Heer en eer hem met heel uw hart. Vraagt iemand u waarop de hoop die in u leeft gebaseerd is, wees dan steeds bereid om u te verantwoorden.'* (1 Petrus 3:14-15).

3. Om voor ons geloof uit te komen kunnen we gebruik maken van belijdenisgeschriften. Wat is een belijdenisgeschrift?

Een geschrift van de kerk waarin ze heeft samengevat wat de kerkleden op grond van de Bijbel samen geloven.

4. Heeft zo'n geschrift hetzelfde gezag als de Bijbel?

Nee, alleen de Bijbel bepaalt wat we moeten geloven.

5. Waarom kon de kerk niet volstaan met een kòrte belijdenis, bijvoorbeeld: 'Jezus is de Heer' (Romeinen 10:9) ?

- Algauw kreeg de kerk te maken met misverstanden, dwaalleer en kwaadsprekerij.

- Om die tegen te gaan moest de kerk haar geloof steeds uitgebreider en nauwkeuriger formuleren.

- 6. De belijdenis is dus nodig om ons geloof te verdedigen.
- Welk misverstand bestaat nog altijd over de drie-eenheid?
 - Welke dwaalleer bestaat nog altijd over Jezus?
 - Welke kwaadsprekerij bestaat er over het feit dat God mensen verwerpt?
- 7. Lees het tweede deel van het slotwoord van de Dordtse Leeregels (na het schuingedrukte) en beantwoord deze vragen:
- Op grond waarvan moet je volgens de Dordtse synode **niét** een oordeel vormen over de gereformeerde leer?
 - En op grond waarvan dan **wèl**?
- 8. Sommige christenen zijn ertegen dat kerken belijdenisgeschriften hebben. Volgens hen moet je genoeg hebben aan de Bijbel. Wat vind je daarvan?
9. De belijdenisgeschriften (kort gezegd: de belijdenis) zijn niet alleen werk van mensen. Waarom niet?

Uiteindelijk is het door de invloed van de Heilige Geest dat de kerk de Bijbel al beter ging begrijpen.

10. Dat we belijdenisgeschriften hebben, moet dan ook gevolgen hebben voor ons lezen van de Bijbel. Welke?
- We moeten niet doen alsof wij de eerste bijbellezers zijn (vergelijk 1Korintiërs 14:36), maar:
 - We moeten onze winst doen met wat gelovigen **vóór** ons van de Bijbel hebben begrepen (vergelijk Hebreëën 13:7).
11. Welke belijdenisgeschriften hebben we gemeenschappelijk met de rooms-katholieken?
- De Apostolische Geloofsblijdenis of de Twaalf Artikelen.
 - De Geloofsblijdenis van Nicea (het Credo).
 - De Geloofsblijdenis van Athanasius.
- Deze zijn tussen 300 en 500 na Christus opgesteld.

Les 4 (vervolg)

- 12. De Geloofsbelijdenis van Nicea is gericht tegen dwaalleraars die ontkenen dat Christus en de Heilige Geest God zijn. Daarom geeft 'Nicea' aanvullingen op de Apostolische Geloofsbelijdenis. Welke aanvulling geeft 'Nicea' met betrekking tot:
- Christus?
 - De Heilige Geest?
13. Welke gereformeerde belijdenisgeschriften hebben we?
- De N.G.B. = Nederlandse Geloofsbelijdenis (37 artikelen, opgesteld door Guido de Brès in 1561).
 - De H.C. = Heidelbergse Catechismus (52 Zondagen in 129 vragen en antwoorden, in 1563 opgesteld door Ursinus, met steun van o.a. Olevianus).
 - De D.L. = Dordtse Leerregels of de Vijf Artikelen tegen de Remonstranten (4 hoofdstukken, opgesteld door de nationale synode van Dordrecht in 1618-1619).
14. Deze drie samen noemen we wel 'de drie formulieren van eenheid'. Waarom eigenlijk?
- In de kerk denken we over alle dingen niet hetzelfde, maar in deze geschriften staat wat we samen geloven.
 - Ze helpen dus om de eenheid in het geloof te bewaren tussen de kerkleden en tussen de plaatselijke kerken.
- 15. Een stelling: 'In de Bijbel en in de belijdenis is niet alles even belangrijk. Je moet onderscheid maken tussen: a) de kern van ons geloof, b) onderwerpen die binnen jouw kerk misschien belangrijk zijn maar die buiten de kern vallen, en c) onderwerpen waarover je kunt discussiëren.' Wat vind je hiervan?
- 16. Het is onvoldoende dat we als kerk een belijdenis hebben.
- De kerk moet de belijdenis ook handhaven. Hoe dan?
 - De kerkleden moeten de belijdenis ook beleven. Wat wordt daarmee bedoeld?

17. Op welke momenten binden kerkleden zich aan de belijdenisgeschriften?

Als ze belijdenis doen, hun kind laten dopen of bevestigd worden als ambtsdrager (predikant, ouderling of diaken).

-18. Als je belijdenis doet, moet je dan alle belijdenisgeschriften kennen en met de hele inhoud instemmen?

19. Er is verschil in de binding aan de belijdenisgeschriften. Het meest nauw binden zich de ambtsdragers. Leg dat eens uit.

- Zij zetten hun handtekening onder het zogenaamde ondertekeningformulier.

- Ze verklaren daarmee ervan overtuigd te zijn 'dat de leer van de drie formulieren van eenheid in alle delen geheel met Gods Woord overeenstemt.'

20. Ambtsdragers binden zich dus aan de léér van de belijdenis. Waar is dan ook kritiek op toegestaan?

Op de vorm van de belijdenisgeschriften: de gebruikte termen en de uitleg van bijbelteksten.

-21. Wat voor kritiek is er mogelijk op:

a) De verbinding tussen Maria en David in antw.35 H.C.?

b) De termen 'lichaam' en 'ziel' in antw.57 H.C.?

22. Als je de léér van de belijdenisgeschriften veranderd wil hebben, moet je met je voorstel tot verbetering 'de kerkelijke weg' gaan. Wat wordt daarmee bedoeld?

- Je legt je voorstel eerst voor aan je kerkenraad; is die het met jou eens, dan stuurt die het voorstel naar de classis; dan volgt de particuliere synode en daarna de generale synode.

- Op de synode kunnen dan de gezamenlijke kerken een uitspraak doen (zie de voetnoot bij art. 9 en 36 van de N.G.B.).

5 ONZE TROOST; LIEFDE; ONZE SLECHTHEID
(Zondag 1-2)

1. Wat is je enige troost in leven en sterven?

*Dat ik met lichaam en ziel, in leven en sterven,
het eigendom ben, niet van mijzelf,
maar van mijn trouwe Heiland Jezus Christus.
Want Hij heeft met zijn kostbaar bloed
voor al mijn zonden volkomen betaald
en mij uit alle macht van de duivel verlost.
Hij bewaart mij zo,
dat zonder de wil van mijn hemelse Vader
geen haar van mijn hoofd vallen kan,
ja zelfs zo, dat alles dienen moet tot mijn heil.
Daarom geeft Hij mij door zijn Heilige Geest
ook zekerheid van het eeuwige leven
en maakt Hij mij van harte bereid
om voortaan voor Hem te leven. (Zondag 1, antw.1)*

2. Wat is de hoofdlijn van dit antwoord?

Als eigendom van Christus ben ik door Hem gekocht, word ik door Hem beschermd en krijg ik zijn Geest.

3. Christus is dus onmisbaar voor ons. Wat heeft Hij dan ook over zichzelf gezegd in Johannes 14:6,9?

*Ik ben de weg, de waarheid en het leven.
Niemand kan bij de Vader komen dan door mij.
Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien.*

4. Welke 'Ik ben'-woorden van Jezus noemt Johannes nog meer?

- Ik ben het brood dat leven geeft (6:35,48).
- Ik ben het licht voor de wereld (8:12).
- Ik ben de deur voor de schapen (10:7).
- Ik ben de goede herder (10:11,14).
- Ik ben de opstanding en het leven (11:25).
- Ik ben de ware wijnstok (15:1,5).

5. Christenen en moslims kijken verschillend naar God. Hoezo?
- a) Volgens christenen is God door Christus dichtbij gekomen. We noemen Hem dan ook heel vertrouwelijk 'onze Vader'; kijkend naar Christus weten we wat God vooral is: liefde.
 - b) Volgens moslims blijft Allah op afstand; een van zijn 99 namen is wel 'de barmhartige' maar niet 'Vader'. Elke gebedsoproep begint met: Allahoe akbar= God is de grootste.

6. Welke 3 onderwerpen worden in Zondag 2-52 H.C. behandeld?
- a) Ellende: hoe groot m'n schulden bij God zijn.
 - b) Verlossing: hoe God mij van deze schulden bevrijdt.
 - c) Dankbaarheid: hoe ik God laat zien dat ik blij ben met deze bevrijding.

7. Als je het eigendom van Christus bent, wil je natuurlijk gehoorzamen aan Gods geboden. Hoe heeft Christus die geboden samengevat? (Matteüs 22:37-40)

Door het gebod van de dubbele liefde:

*- Heb de Heer, uw God, lief
met heel uw hart en met heel uw ziel
en met heel uw verstand.*

Dat is het grootste en eerste gebod.

- Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf.

*Deze twee geboden zijn de grondslag
van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.*

8. Zijn de twee geboden tot liefde een vervanging van alle andere bijbelse geboden?

Nee, ze laten zien hoe ver onze gehoorzaamheid aan Gods geboden moet gaan:

- Het is onvoldoende God uiterlijk te gehoorzamen.
- We moeten God juist met hart en ziel gehoorzamen.

- 9. Hoe laat je God door je daden merken dat je van Hem houdt?

Les 5 (vervolg)

-10. In de Bijbel wordt met liefhebben niet alleen bedoeld dat je gevoelsmatig om iemand geeft maar vooral dat je je voor iemand inzet. Waarom is het belangrijk te weten dat liefde niet alleen een gevoel is?

11. Behalve God moeten we ook onze naaste liefhebben. Wie wordt in de Bijbel met onze naaste bedoeld?

Iedereen die op onze weg is geplaatst en die we van dienst kunnen zijn en dan ook moeten zijn.

-12. Eens vroeg een wetgeleerde aan Christus: 'Wie is m'n naaste?'

- a) Waarom vroeg hij dat? (zie Lucas 10:29)
- b) Wat is er bijzonder aan de tegenvraag die Christus stelde (zie Lucas 10:36) en waarom stelde Hij die tegenvraag?
- c) Wat is er bijzonder aan de reactie van de wetgeleerde? (Lucas 10:37)

-13. Soms hoor je iemand zeggen: 'Ik heb niks tegen allochtonen, maar....', en dan volgt er iets negatiefs.

- a) Wat vind je van zo'n benadering?
- b) Wat heeft het gebod tot naastenliefde ons hier te zeggen?

14. Kunnen we ons helemaal aan dit dubbele liefdegebod houden?

Nee, we zijn niet in staat iets goeds te doen, dat wil zeggen:
- Zonder Gods hulp zijn wij erop uit iedereen te haten.
- Maar zelfs als we door Gods hulp iets goeds doen, kunnen we daarmee onze schulden bij God onmogelijk afbetalen.

-15. D.L.III/IV heeft het over de ernst van onze slechtheid.

- a) Welke drie kanten van de mens zijn volgens art.1 door z'n ontrouw aan God aangetast?
- b) Welke dwaling wordt in art.2 bestreden?
- c) Waartoe is de mens volgens art.3 niét in staat?

16. Zijn ongelovigen dan alleen maar slecht?

Nee, want ook zij kunnen voorbeeldig zijn in hun gedrag.

17. Hoe kan dat?

Niet door henzelf maar doordat God de macht van het kwaad inperkt, want Hij zorgt ervoor dat ongelovigen:

- a) Er beseft van hebben wat goed is en wat kwaad.
- b) Gevoelig zijn voor de afkeuring van de omgeving.

-18. Tegenwoordig zijn christenen in Nederland een minderheid.

- a) Dat komt door de secularisatie. Wat betekent die term?
- b) Deze situatie is een bedreiging en een uitdaging. Hoezo?
- c) Het geloof is nu vaak een vakje bij mensen. Leg eens uit.

19. In no.7 neemt Christus onze zelfliefde als een stimulerend voorbeeld voor onze liefde voor de ander. Wat wil Hij ons daardoor op het hart binden?

Onze liefde gaat meestal automatisch naar onszelf uit: even vanzelfsprekend moet onze liefde naar de ander uitgaan.

-20. Hierboven staat dat dat onze liefde 'meestal' automatisch naar onszelf uitgaat. Waarom staat daar niet 'altijd'?

21. Er mag bij ons sprake zijn van zelfwaardering. Waarom?

Omdat we waardevol zijn door wat God ons heeft gegeven:

- a) We zijn door God gemaakt.
- b) We zijn dank zij Christus kinderen van God.
- c) We zijn een tempel van Gods Geest.
- d) We worden gediend door engelen.
- e) We gaan een grootse toekomst tegemoet.

-22. Waarom is dit belangrijk bij het volgen van therapie?

6 DE MENS ALS GODS EVENBEELD; HET PARADIJS (Zondag 3-4)

1. Wat staat in Genesis 1 over het ontstaan van de mens?

*God zei: 'Laten wij mensen maken
die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken;
zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee
en de vogels van de hemel, over het vee,
over de hele aarde en over alles wat daarop rondkruipt.'
God schiep de mens als zijn evenbeeld,
als evenbeeld van God schiep hij hem,
mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen.
(Genesis 1:26-27)*

- 2. Er zijn mensen die de dieren aanduiden als 'onze broers en zusters'. Franciscus deed dat al ± 1200. Wat valt er te zeggen:
a) Vóór deze typering?
b) Tegen deze typering?

3. Wat is volgens Genesis 1 het belangrijkste verschil tussen mensen en dieren?

- Niet: dat mensen verstand hebben en dieren niet.
- Maar: dat mensen als Gods evenbeeld gemaakt zijn.

4. Wat betekent het dat mensen Gods evenbeeld zijn?

- Niet: dat mensen uiterlijk of innerlijk op God lijken.
- Maar: dat mensen in hun doen en laten namens God optreden, Gods onderkoning zijn.

5. Wat voor taak is aan deze functie verbonden?

De mensen moeten het geschapene beheren en verder ontwikkelen (gereformeerden noemen dat wel 'het cultuurmandaat' = ontwikkelingstaak).

6. Wat is er misgegaan in het paradijs?

Aangestookt door de duivel, een afvallige engel, zijn de eerste mensen ongehoorzaam geworden aan God: ze aten van de boom van de kennis van goed en kwaad.

7. Wat was dat voor een boom?

Als de mensen daarvan aten, zouden ze kennis krijgen van goed en kwaad = zouden ze ontdekken wat nuttig en wat schadelijk is.

-8. Maak eens duidelijk waarom het in ons dagelijks leven zo belangrijk is dat we weten wat nuttig en wat schadelijk is.

9. Waarom mochten de mensen toch niet van die ene boom eten?

Ze moesten erop vertrouwen dat God hun die kennis zou geven.

10. Wat lieten de mensen God merken toen ze toch van die boom gingen eten?

Ze wilden niet langer afhankelijk zijn van God maar zelf de baas zijn. Dat is nog altijd de hoofdfout van alle mensen.

-11. Hoe kun je het ontstaan van de zonde in Gods goede wereld verklaren?

12. Wat heeft God na Adams opstand met de mensen gedaan?

Uit het paradijs gestuurd en ook verder gestraft:

- a) Hij heeft de mensen in de macht van de dood laten komen.
(Genesis 2:17; 3:19 en Romeinen 5:12)
- b) Hij heeft een vervloeking over de aarde uitgesproken.
(Genesis 3:17)

Les 6 (vervolg)

13. De boom van het leven maakt duidelijk dat God de mensen eeuwig wilde laten leven. Wat moeten we dus over de dood van mensen zeggen?

Die is iets onnatuurlijks: die hoort niet bij de wereld zoals God die in het begin heeft gemaakt.

-14. Hoe zit het dan met de dood van planten en dieren?

15. Wat betekent het dat we al tijdens ons leven in de macht van de dood verkeren?

Ons lichaam, gevoel en verstand functioneren vrij gebrekkig.

16. Wat voor gevolg heeft het voor ons dat God een vervloeking over de aarde heeft uitgesproken?

De wereld werkt ons bij onze bezigheden tegen (denk aan de dorens en distels uit Genesis 3:18 en aan natuurrampen).

17. Wat betekent no.15-16 voor onze taak?

- a) We moeten zwóegen, ons in het zweet werken.
- b) We moeten op allerlei gebieden 'puinruimen'.

-18. Geef eens voorbeelden van beroepen die zich bezighouden met dat 'puinruimen'.

-19.a) Toch kunnen we vaak nog altijd genieten van de dingen.

Hoe is dat mogelijk? (zie Genesis 8:20-22)

- b) Bij het genieten moeten we nooit de gebrokenheid vergeten (zie no.15-17). Waarom is dat belangrijk?
- c) Volgens Paulus moeten we genieten in verbondenheid met God. Hoe moeten dat doen en waarom?
(1 Timoteüs 4:4-5)

- 20. De gevolgen van de menselijke opstand tegen God komen ook aan de orde in D.L.III/IV,4:
- Wat behoudt de mens volgens dit artikel door het licht van de natuur?
 - In welk opzicht is volgens dit artikel het licht van de natuur onvoldoende?
 - De term 'het licht van de natuur' wordt soms afgewezen. Waarom, denk je?
21. Heeft Adams ongehoorzaamheid gevolgen voor de aard van de mensen na hem?
- Volgens christenen: ja, want daardoor hebben we allemaal een slechte aard en zijn we zonder Gods hulp constant uit op ongehoorzaamheid.
 - Volgens moslims: nee, want we hebben allemaal een gelovige aard, al is waar dat we vaak dwalen.
22. De mensen hebben nog altijd als taak om goed voor de aarde te zorgen. Wie is de eerste mens die deze taak weer perfect kan doen?
- Jezus Christus. Hij zit in de hemel naast God op de troon en regeert als Gods onderkoning over hemel en aarde.
23. Waaraan werkt Christus vanuit de hemel?
- Dat Hij hier op aarde zijn vrederijk kan stichten.
 - Dat wij hier op aarde met Hem mee gaan regeren.
(2 Timoteüs 2:11-12; Openbaring 22:5)
- 24. Waarover gaan we dan regeren?
- 25. In Psalm 8:6-9 staat over de mens: 'gekroond met glans en glorie' en: 'alles aan zijn voeten gelegd' (vergelijk Hebrëen 2:6-9).
- Dit klopt vandaag bij ons maar gedéeltelijk. Hoezo?
 - Waarom geldt dit vandaag al helemaal van Christus?

7 BETALING; HEL; GELOOF
(Zondag 5-7)

1. Er is alleen verzoening mogelijk door voldoening. Wat betekent die uitdrukking?

Het kan alleen goed worden tussen God en ons (= verzoening), als onze schulden betaald worden (= voldoening).

- 2. Waarom zet God niet gewoon een streep door onze schulden?

3. Er moet dus betaald worden. Waarom kunnen we niet zelf betalen?

Als we alles zelf moesten doen, zouden we ons elke dag nog dieper bij God in de schuld werken.

4. Waarom laat God een dier of een engel niet in plaats van ons betalen?

- a) Dat is niet eerlijk: de mensen moeten zelf boeten voor hun slechtheid.
- b) Dat is niet mogelijk: dieren en engelen kunnen Gods toorn niet doorstaan.

5. Wie kan ons dan wèl redden?

Jezus Christus, want Hij is tegelijkertijd:

- a) een echt mens (zie 4a),
- b) zonder enige schuld (zie 3),
- c) met goddelijke kracht (zie 4b).

- 6. Soms roepen deze drie eigenschappen van Christus vragen op. Om enkele te noemen:

- a) Hoe blijkt het uit Christus' eigen leven dat Hij toen een echt mens was als wij allemaal?

- b) Christus heeft zich kwaad gemaakt op de handelaars in de tempel (Johannes 2:14-16). Was dat niet verkeerd van Christus, want we mógen ons toch niet kwaadmaken? (zie Efeziërs 4:31; vergelijk hiertegenover 4:26)
- c) Was het door zijn goddelijke kracht voor Christus makkelijker om zijn lijden te dragen?

-7. De komst van Christus laat zien wat er in Gods hart leeft.

- a) Wat leeft er dan in Gods hart?
- b) En wat vind jij daarvan?

8. Wat zegt Paulus over onze schuld en onze redding?

Iedereen heeft gezondigd en ontbeert de nabijheid van God; en iedereen wordt uit genade, die niets kost, door God als een rechtvaardige aangenomen omdat hij ons door Christus Jezus heeft verlost. (Romeinen 3:23-24)

9. Wat voor verschil is er volgens Johannes tussen hen die wèl en hen die niét in Christus geloven?

Wie in de Zoon gelooft heeft eeuwig leven, wie de Zoon niet wil gehoorzamen zal dat leven niet kennen; integendeel, Gods toorn blijft op hem rusten. (Johannes 3:36)

10. Veel mensen hebben er moeite mee dat God voor eeuwig straft in de hel. Om welke twee redenen kunnen we het bestraffen van mensen toch met een gerust hart aan God overlaten?

- a) God is rechtvaardig: Hij rekent met ieders situatie. Een voorbeeld: God neemt het ongeloof van kerkleden die het weten kunnen, hoger op dan de ergste goddeloosheid van heidenen (Matteüs 11:23-24).
- b) God is barmhartig: Hij laat mensen beslist niet gráág vreselijk boeten. Het bestraffen van mensen en zeker van kinderen, al zijn die heidenen, gaat Hem aan het hart (Jesaja 63:9a; Hosea 11:8; Jona 4:11).

Les 7 (vervolg)

- 11. Je kunt zeggen: 'In de hel krijgen ongelovigen waar ze zelf voor hebben gekozen.'
- Maak dat eens duidelijk.
 - Wat is het erge van de hel? (zie 2 Tessalonicenzen 1:9)

12. De Bijbel is duidelijk over de hel. Toch zijn er mensen die de 'alverzoening' leren. Wat houdt deze onbijbelse opvatting in?

Christus redt uiteindelijk alle mensen, ook de ongelovigen.

13. Maar Paulus zegt toch (kort samengevat): zoals allen door Adam ter dood veroordeeld worden, zo krijgen allen door Christus vrijspraak en recht op eeuwig leven (zie Romeinen 5:18 en 1 Korintiërs 15:22). Hoe zit dat?

Met 'allen' worden niet twee keer dezelfde mensen bedoeld, maar:

- Allen die door hun geboorte met Adam zijn verbonden; dat zijn letterlijk alle mensen.
 - Allen die door hun nieuwe geboorte met Christus zijn verbonden; dat zijn alleen de gelovigen.
14. Wie de alverzoening leren, wat zeggen die vaak van de niet-christelijke godsdiensten?
- Christus is daarin op een verborgen manier aanwezig met zijn reddend optreden; daarom zijn die godsdiensten ook wegen naar God.
15. Kun je volgens deze mensen dan nog wel door zending en evangelisatie de bijbelse boodschap uitdragen?
- Nee, want dan zeg je in feite dat jij de waarheid kent, maar dat kan niemand zeggen.
 - Zij kiezen voor de dialoog: het gesprek tussen gelijkwaardige partners, die samen op weg zijn naar de waarheid.

- 16. Wie de alverzoening leren, gaan er dus van uit dat ook niet-christenen min of meer vertrouwd zijn met de waarheid.
- Wat zegt de apostel Paulus hierover in Efeziërs 4:17-18?
 - Zijn niet-christelijke godsdiensten dan alleen maar onzin?
- 17. Ook volgens de Dordtse Leerregels is er geen alverzoening:
- Wat verdienen de mensen volgens D.L.I,1?
 - Wat is volgens D.L.I,4 de enige manier om aan Gods toorn te ontkomen?
 - Met welke belofte en met welk bevel moeten we ons volgens D.L.II,5 tot ongelovigen richten?
18. Om gered te kunnen worden is dus geloof nodig. Maar wat is dat, waar (= echt) geloof? (Zondag 7, antw.21)
- Waar geloof is een stellig weten
waardoor ik alles voor betrouwbaar houd,
wat God ons in zijn Woord geopenbaard heeft. (= inhoud)
- Tegelijk is het een vast vertrouwen,
dat de Heilige Geest door het evangelie in mijn hart werkt,
dat niet alleen aan anderen, maar ook aan mij
vergeving van de zonden, eeuwige gerechtigheid
en eeuwig heil door God geschonken zijn, enkel uit genade,
alleen op grond van de verdienste van Christus. (= relatie)*
- 19. Soms wordt verdedigd: 'Niet de leer maar de Heer', of: 'De kennis van de Bijbel is niet belangrijk maar de band met Christus.' Wat vind je hiervan?
- 20. Anderen gaan een stap verder: 'Waarom zou ik geloven? Ook zonder geloof kun je toch een goed mens zijn?'
- Wat valt hiervan te zeggen?
 - Geef eens aan wat jij aan je geloof hebt.
- 21. Als christenen reclame maken voor hun geloof, kunnen ze te horen krijgen: 'Ik respecteer jouw geloof, waarom laat je mij dan niet vrij om te denken zoals ik wil?' Wat vind je daarvan?

8 DE DRIE-EENHEID; SCHEPPING; GODS BESTUUR

(Zondag 8-10)

1. Hoe worden de Twaalf Geloofsartikelen (ofwel de Apostolische Geloofsbelijdenis) ingedeeld? (Zondag 8, antw.24)

In drie delen.

- *Het eerste gaat over God de Vader en onze schepping;*
- *het tweede over God de Zoon en onze verlossing;*
- *het derde over God de Heilige Geest en onze heiliging.*

2. Wat vinden moslims van de drie-eenheid (triniteit)?

- Volgens hen geloven christenen daardoor in feite in drie goden: de Vader, de Moeder (Maria) en hun Zoon (Jezus).
- Maar God hééft geen andere goden naast zich; ook heeft Hij geen zoon verwekt en mag Hij daarom geen 'Vader' heten.

- 3. De drie-eenheid klopt inderdaad niet met onze rekenkunde.
 - a) We hebben het over God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest en zeggen toch: één God. Hoe legt art.8 van de N.G.B. dit uit?
 - b) Dat we de ene God kennen als Vader, Zoon en Geest zegt iets over de rijkdom in God. Leg dat eens uit.
 - c) Wat staat in art.2 en 40 van de Geloofsbelijdenis van Athanasius over hen die deze leer niet aanvaardden?
 - d) Waarom is dat niet overdreven?

4. We geloven in God als de Almachtige. Geloven we daarmee dat God letterlijk alles kan?

- God kan niet ontrouw worden aan zichzelf; Hij kan dus niet ingaan tegen zijn rechtvaardigheid, liefde of wijsheid.
- Wel kan Hij alles wat Hij wil: bij de uitvoering van zijn plannen wordt Hij door niets tegengehouden.

- 5. Een bekende strikvraag is: 'Kan God een steen zo zwaar maken dat Hij die zelf niet kan optillen?' Wat is jouw antwoord?

6. Wat geloven we over het ontstaan van de wereld?

*Door geloof komen we tot het inzicht
dat de wereld door het woord van God geordend is,
dat dus het zichtbare is ontstaan uit het niet-zichtbare.
(Hebreeën 11:3)*

7. Welke theorie strijdt met het geloof aan de schepping?

De evolutie-theorie, namelijk dat alles zich op eigen kracht al verder ontwikkeld heeft.

8. Is deze theorie alleen maar verkeerd?

- a) Nee, want deze theorie werkt terdege met feiten die we niet kunnen ontkennen, bijvoorbeeld het bestaan van aardlagen en overeenkomsten tussen mens en dier.
- b) Maar daarnaast is er úitleg van die feiten, en die is vaak aanvechtbaar, bijvoorbeeld dat de mensen van dieren zouden afstammen.

-9. Genesis 1 en de evolutie-theorie staan tegenover elkaar. Toch staan geloof en wetenschap niet tegenover elkaar. Hoe zit dat?

10. Laat God na de schepping van de wereld alles z'n gang gaan?

We geloven aan Gods voorzienigheid, dus dat God de wereld voortdurend in stand houdt en bestuurt.

-11. Maar bliksem en donder zijn toch alleen elektrische ontladingen en drukgolven? Daar komt God niet bij te pas. Toch heet de donder in Psalm 29 'de stem van de Heer' en heten de bliksemstralen in Psalm 18:15 'Gods pijlen'. Hoe zit dat?

12. In verband met dit onderwerp wordt vaak de term 'Gods wil' gebruikt. Welke twee betekenissen heeft deze term?

Les 8 (vervolg)

- a) Gods plan, besluit. Dat leren we kennen aan de hand van de feiten, meestal pas achteraf. 'Uw wil geschiede' uit Jezus' gebed in Getsemane betekent dan: 'Uw plan met Mij moet gebeuren en daarin zal Ik me schikken'.
- b) Gods gebod. Dat leren we regelrecht uit de Bijbel kennen. 'Uw wil geschiede' uit het Onze Vader betekent dan: 'Uw geboden aan ons moeten wij gehoorzaam uitvoeren.'

-13. Wat betekent de uitdrukking:

- Onze overtredingen gaan niet buiten Gods wil om,
- maar onze overtredingen gaan wel tegen Gods wil in?

-14. Soms praten mensen daden van zichzelf goed met als argument: 'Het was blijkbaar Gods wil. Anders was het toch niet gebeurd?' Wat vind je van deze benadering?

15. God bestuurt dus alles. Maar als mensen lijden, heeft God daar dan ook mee te maken?

- a) God heeft overal de hand in: ook van het lijden is Hij de bewerkende oorzaak (Jesaja 45:7; Amos 3:6).
- b) Maar: God maakt geen vuile handen: van het lijden is Hij niet de schuldige oorzaak.

-16.a) Hoe wordt hier tegenwoordig vaak tegenaan gekeken?

- b) In Zondag 10 van de H.C. staat dat 'alle dingen uit zijn vaderhand ons ten deel vallen.' Wat vind jij hiervan?

17. Het valt onder Gods bestuur als mensen lijden. Maar wat moeten we tegelijk over God bedenken?

- a) God wordt er innerlijk door geraakt als mensen lijden. (Jesaja 63:9a; Hosea 11:8; vergelijk Jona 4:11)
- b) God wil niks liever dan de mensen het paradijs teruggeven. (vergelijk Ezechiël 18:23,32; Johannes 3:16)

18. God is niet de schuldige oorzaak van het lijden. Wie dan wel?

- a) De mensen, want zij hebben door hun ongehoorzaamheid het lijden over zich heen gehaald (Genesis 3:17-19).
- b) De duivel, want hij wil niks liever dan de schepping van God kapotmaken.

19. Waarom is het bemoedigend voor ons dat God alles bestuurt?

Hij is onze Váder, die voor onze redding zijn eigen Zoon heeft overgehad, en dus: Hij houdt van ons en zorgt voor ons.

20. Wat heb je volgens Romeinen 8 (vs.38-39) eraan dit te weten?

*Ik ben ervan overtuigd dat dood noch leven,
engelen noch machten noch krachten, heden noch toekomst
hoogte noch diepte, of wat er ook maar in de schepping is,
ons zal kunnen scheiden van de liefde van God,
die hij ons gegeven heeft in Christus Jezus, onze Heer.*

21. Waar kunnen we dus op vertrouwen als er nare dingen gebeuren in ons leven?

- Nooit vallen we uit de handen van God en dwars door het nare heen brengt Hij ons veilig op onze bestemming. Hij slaapt dus nooit (Psalm 121:4).
- Maar vaak snappen we er niks van waarom dat nare ons overkomt; voor ons gevoel lijkt God soms wèl te slapen (Psalm 44:24).

22. Met God kunnen we moeiten verdragen. Wat houdt dat in?

- a) We worden tegenover God niet bitter en opstandig, want we beseffen dat we maar klein zijn tegenover God.
- b) We laten ons door onze moeiten aansporen om God nog meer toegewijd te zijn; ook proberen we van onze moeiten te leren (zie Hebreëen 12:4-13 en 2 Korintiërs 12:6-10).

9 JEZUS; CHRISTUS; DE ISLAM

(Zondag 11-13)

1. Welke namen heeft onze bemiddelaar?

- a) Zijn roepnaam is Jezus = Jozua = redder, heiland.
- b) Zijn titel is Christus = Messias = gezalfde.

-2. Vaak wordt de naam 'Jezus Christus' als krachtterm gebruikt. Wat zou daarop tegen zijn?

3. Wat zei Petrus in Hand.4:12 over de naam Jezus Christus?

Door niemand anders kunnen wij worden gered, want zijn naam is de enige op aarde die de mens redding biedt.

4. Wat zegt de Bijbel over Jezus' werk als redder?

Hij bevrijdt ons uit de macht van de zonde en herstelt daarvoor onze band met God.

5. Hóe doet Hij dat?

- a) Hij zorgt ervoor dat we vrijspraak krijgen. Daarom is Hij voor ons gestorven.
- b) Hij zorgt ervoor dat we in Hem gaan geloven en ons als christen gaan gedragen. Daarom geeft Hij ons zijn Geest.

-6. a) Wat houdt het in: Christus als onze redder erkennen.
b) We moeten Hem ook als onze Héér erkennen. Hoe dan?
c) Als Christus onze Heer is, met wat voor mensen worden wij dan vergeleken? En wat vind je van die vergelijking?

7. Wordt ons leven als christen op deze aarde al volmaakt?

Het wordt pas volmaakt als Christus terugkomt. Tot die tijd:
- blijven we last houden van onze slechte aard; en:
- blijven we als gevolg van de zonde nare dingen ervaren.

- 8. Ook de Dordtse Leerregels erkennen dat we de volmaaktheid hier niet kunnen bereiken:
a) Wat doet God volgens D.L.V,1 namelijk wel en wat niet?
b) Wat betekenen deze twee uitspraken?
9. Wie werden in het O.T. Messias (= Christus) genoemd?

Profeten, priesters en koningen. Zij werden met olie overgoten (gezalfd). Dat was een teken; zo maakte God duidelijk dat Hij die persoon voor z'n taak aanstelde en geschikt maakte.
10. Jezus is de Christus, de echte gezalfde. Waarom?

a) Hij is profeet, priester en koning tegelijk.
b) Hij is de enige die zijn taak perfect kan uitvoeren.
11. Hoe blijkt dat Jezus zijn taak als profeet perfect kon uitvoeren en waardoor kon Hij dat?

- Hij heeft Gods hele plan om ons te redden bekendgemaakt.
- Dit kon Hij doordat Hij letterlijk bij God vandaan kwam.
- 12.a) Hoe blijkt uit 1 Petrus 1:10-12 dat de oudtestamentische profeten hun taak maar beperkt aankonden?
b) Hoe blijkt dat uit Hebrëeën 7:27; 10:4,11 van de priesters?
13. Hoe blijkt dat Jezus zijn taak als priester perfect kon uitvoeren en waardoor kon Hij dat?

- Hij heeft ons eens en voorgoed gered van onze schulden door zichzelf op te offeren.
- Dit kon Hij doordat Hij zelf zonder enige schuld was.
14. Wat voor werk doet Christus op dit ogenblik als priester?

Hij pleit voor ons bij de Vader, met een beroep op zijn offer.

Les 9 (vervolg)

15. Hoe blijkt dat Jezus zijn taak als koning perfect kan uitvoeren en waardoor kan Hij dat?
- Hij bestuurt ons met zijn Woord en Geest; ook beschermt Hij ons om te voorkomen dat onze redding in gevaar komt.
 - Dit kan Hij doordat Hij naast God op de troon zit en alle macht heeft in de hemel en op de aarde.
- 16. Christus is de Zoon van God en wij heten ook zoons en dochters van God. Wat voor verschil is er tussen Christus en ons?
17. Moslims vinden Mohammed belangrijker dan Jezus. Hoe kijken zij tegen Mohammed aan?
- a) Hij heet 'het zegel van de profeten': hij is de laatste en belangrijkste profeet, het grote voorbeeld voor alle mensen.
 - b) Hij is door Jezus aangekondigd, want Mohammed is de trooster die komen zou (Johannes 14:16; 15:26; 16:7). (Hij is geboren in Mekka, 570, en overleden in Medina, 632)
18. Wat zijn de drie heilige steden van de Islam?
- a) Mekka, met het kubusvormig heiligdom, de Ka'ba, gebouwd door Abraham en Ismaël.
 - b) Medina, met het graf van Mohammed.
 - c) Jeruzalem, met de Rotskoepel op de plaats die Mohammed in een visioen bezocht heeft.
19. Wat zijn 'de vijf zuilen' van de Islam?
- De vijf plichten die iedere moslim moet nakomen:
- a) De sjahada: het uitspreken van de geloofsbelijdenis: 'Er is geen god behalve Allah (= God), Mohammed is zijn boodschapper', en: 'Allah/God is de grootste; deel van:
 - b) De salaah: het vijf maal per dag verrichten van het gebed, met het gezicht naar Mekka en na een wassing.

- c) De zakaat: het jaarlijks doen van giften aan de armen.
- d) De saum: het vasten tijdens de hele maand ramadaan, met op de laatste dag: het suikerfeest.
- e) De haddj: het eenmaal in z'n leven in de pelgrimsweken op bedevaart gaan naar Mekka; op de tiende dag wordt daar en overal in de wereld het offerfeest gevierd: om Abraham na te volgen wordt een dier geslacht.

20. Als zesde zuil wordt soms de djihad genoemd. Wat is dat?

De inzet voor Gods zaak. Er wordt verschil gemaakt tussen:

- a) De kleine djihad: de gewapende strijd:
 - aanvallend tegen de ongelovigen, totdat ze zijn onderworpen of zich bekeerd hebben; tegenwoordig meer:
 - verdedigend tegen aanvallende vijanden van de islam.
- b) De grote djihad: de innerlijke strijd tegen verleidingen en de eigen zelfzuchtigheid, dus de inspanning God te dienen.

-21. Stelling: 'Moslims zijn terroristen want ze verdedigen de heilige oorlog tegen de ongelovigen; denk aan 11 september 2001. Maar christenen zijn geen haar beter want volgens Deut.7:1-2 moeten zij eigenlijk ook ongelovigen uitroeien; denk ook aan de kruistochten en de holocaust.' Wat valt hiervan te zeggen?

-22. Soms wordt verdedigd: 'Wat maakt het uit of je nu christen bent of moslim. Het komt toch allebei op hetzelfde neer: God dienen.' Wat vind je hiervan?

-23. Volgens vele moslims is de westerse cultuur het bewijs dat de islam beter is dan het christendom, want christenen leven er maar op los.' Wat kun je hiervan zeggen?

-24. De waarheid van het christelijk geloof wordt wel eens bestreden met de stelling: 'Als je in een moslimfamilie in Marokko was geboren, was je vast moslim geweest.'

- a) Is dit inderdaad een argument tegen het christelijk geloof?
- b) Wordt je keus voor het christelijk geloof helemaal bepaald door je omstandigheden?

10 CHRISTEN ZIJN; ENGELEN

(Zondag 12b)

1. Waar zijn Christus' volgelingen voor het eerst 'christenen' genoemd? (zie Handelingen 11:26)

In Antiochië, in Syrië, een paar jaar na pinksteren.

2. Waarom heten we terecht 'christen'?

- Omdat we in Christus geloven en daardoor met Hem verbonden zijn.

- Omdat we zo, net als Hij, aangesteld en geschikt gemaakt zijn als profeet, priester en koning.

3. Wat betekenen de termen 'islam' en 'moslim'?

- Islam betekent: overgave, namelijk aan God.

- Moslim betekent: iemand die de islam praktiseert.

- 4. Christenen en moslims zijn verdeeld geraakt.

a) Wat zijn de drie hoofdstromingen onder christenen?

b) Wat zijn de twee hoofdstromingen onder moslims.

5. Wat voor taak heb je als christen? (Zondag 12, antw.32)

Ik heb als taak om:

- Als profeet *zijn naam te belijden,*

- Als priester *mijzelf als een levend dankoffer aan Hem te offeren, en*

- Als koning *in dit leven met een vrij en goed geweten tegen de zonde en de duivel te strijden en na dit leven in eeuwigheid met Hem over alle schepselen te regeren.*

- 6. Onze taak als profeet is: 'Christus' naam belijden'.

a) Wat betekent dat?

b) Hoe gaat dat in de praktijk van je studie of je werk?

-7. Soms wordt opgemerkt: 'Het belangrijkste is dat je over je gedrag een goed gevoel hebt.' Wat valt hiervan te zeggen?

8. Je moet jezelf aan Christus opofferen; anders gezegd: je moet jezelf verloochenen. Wat betekent dat?

- Ik moet voorrang geven aan Gods geboden.
- Want wat Christus van me vraagt is belangrijker dan wat ik zelf graag wil.

9. Wanneer moet je jezelf verloochenen?

- Als je voor de keus staat: 'Ga ik God gehoorzamen?' of: 'Ga ik aan mezelf denken?'
- Dan moet je de gehoorzaamheid aan God laten voorgaan.

10. Jezelf verloochenen betekent niet dat je altijd moet onderdrukken wat je persoonlijk wilt. Waarom niet?

We hebben de ruimte aan onszelf te denken en voor onszelf te zorgen, want God heeft ons waarde toegekend (= les 5, no.21)

11. Hoe weten we dat zelfverloochening goed voor ons is?

- a) We vertrouwen daarop, want God (die ons opdraagt onszelf te verloochenen) is onze Maker en weet daarom wat goed is voor ons.
- b) We gelóven daaraan, want God heeft het ons beloofd.
- c) In de praktijk blijkt het ook vaak, al kost zelfverloochening soms veel pijn.

-12. Stel, een gelovige jongen heeft verkering met een ongelovig meisje en wil het liefst met haar trouwen.

- a) Wat betekent in die situatie: jezelf verloochenen?
- b) Ook hier geldt dat zelfverloochening goed voor iemand is, want wat is het belang van geloofseenheid in 't huwelijk?
- c) Hoe zou het komen dat gelovige jongeren het vaak geen groot probleem vinden om met een ongelovige te trouwen?

Les 10 (vervolg)

13. Hoe spoort Paulus ons aan om als christen te leven?

*Geliefde broeders en zusters,
wees standvastig en onwankelbaar
en zet u altijd volledig in voor het werk van de Heer,
in het besef dat door de Heer
uw inspanningen nooit tevergeefs zijn. (1Korintiërs 15:58)*

14. We hebben ook als taak als koning tegen de duivel te strijden.
Waarin zijn we dus betrokken?

De strijd tussen goede en kwade engelen (Efeziërs 6:12).

15. Wat zijn engelen?

Letterlijk: boodschappers.

- Het zijn geesten die God gemaakt heeft nog voor zijn schepping van de aarde (Job 38:4-7), met als taak: Hem dienen.
- Er worden twee soorten genoemd: cherubs en serafs; ze doen dienst bij Gods troon (Jesaja 6:1-4; Ezechiël 10:15-22).
- De voornaamste zijn de aartsengelen Michaël en Gabriël.

-16. Waarom worden engelen soms 'zonen van God' genoemd?

17. Hoe dienen deze engelen God?

- a) Ze loven God met hun zang (Lucas 2:13-14; Openb.5:11).
- b) Ze treden op als Gods leger (vandaar de naam: Jahwe Zebaoth = de Heer van de hemelse machten (2 Koningen 6:15-17; Openbaring 12:7-9).
- c) Ze zijn door God ingeschakeld bij het besturen en later bij het vonnissen van de wereld (Matteüs 16:27).
- d) Ze treden namens God op onder de mensen:
 - met straffen (2 Samuël 24:14-17; 2 Koningen 19:35), of:
 - met berichten (Mat.1:20; 28:1-7; Luc.1:11-13,26-38).
- e) Ze zorgen voor de gelovigen. (Psalm 91:11; Hebreeën 1:14)

- 18. Er is verschil in het aantal engelen dat aanwezig was bij: Jezus' geboorte, zijn vertrek en zijn sturen van de Heilige Geest.
- Hoe veel engelen traden dan op bij die drie gelegenheden?
 - Wie zijn eigenlijk belangrijker: engelen of gelovigen?

- 19. Vaak spreekt de Bijbel over kwade engelen.
- Hoe worden die kwade engelen aangeduid?
 - Hoe wordt hun leider aangeduid?
 - Hoe lang bestaan deze kwade engelen al?

- 20. Waarom zou Christus volgens Lucas 4:39 de koorts en volgens Lucas 8:24 de wind bestraffend hebben toegesproken?

- 21. In onze strijd tegen de boze moeten we gebruik maken van Gods wapenrusting, zie Efeziërs 6:14-17.
- Wat doet volgens deze tekst dienst als schild?
 - En wat doet dienst als zwaard?

22. Wat heeft Christus door zijn werk op aarde ten koste van de duivel en z'n volgelingen bereikt?

Hij heeft hun een beslissende nederlaag toegebracht: D-day (Decision = beslissing; denk aan de invasie van de geallieerden in Normandië, juni 1944; zie Kolossenzen 2:15).

23. Wat was het gevolg van Satans nederlaag?

- Vóór die tijd kon Satan in de hemel actief zijn als aanklager tegen Gods kinderen (Job 1:6-11; Zacharia 3:1-3).
- Maar nu is hij als aanklager verjaagd (verg. Openb.12:10) en heeft hij plaats moeten maken voor Christus als advocaat.

24. Wat gebeurt er bij de terugkeer van Christus?

Dan zal Hij de volledige overwinning op de duivel behalen en hem veroordelen tot de hel: V-day (Victory = overwinning; denk aan de capitulatie van Duitsland, mei 1945; Opb.20:10).

11 CHRISTUS' LEVEN; DE JOODSE REACTIE

(Zondag 14-19)

1. Christus is op een bijzondere manier mens geworden. Hoezo?

- Hij had wel gewoon een moeder, Maria, maar ze raakte in verwachting terwijl ze nog maagd was, want:
- Hij is niet door een man bij Maria verwekt, ook niet door Jozef, maar door de Heilige Geest. (Lucas 1:26-35)

2. Maar waarom moest Jozef toch zijn wettige vader zijn?

Jozef stamde af van David. Doordat Jozef met Maria trouwde en haar kind adopteerde, werd Jezus nakomeling van David.

-3. Jozef heeft Jezus als zoon geadopteerd, maar je kunt ook zeggen: Jezus heeft Jozef als vader geadopteerd. Leg dat eens uit.

4. Waarom heeft God Jozef bij Jezus' verwèkking uitgeschakeld?

Hij wilde duidelijk maken dat er een nieuw begin moest komen in het koningshuis van David, en alleen Hij kon daarvoor zorgen. Jezus' komst was zo helemaal een geschenk van God.

5. Waarom was dit nieuwe begin nodig?

- Omdat de geschiedenis van Davids koningshuis door de overtredingen van de koningen zelf was doodgelopen.
- Omdat God trouw bleef aan de belofte die Hij via de de profeet Natan aan David had gedaan:
*Jou stel ik in het vooruitzicht
dat je koningshuis eeuwig zal voortbestaan
en je troon nooit zal wankelen. (2 Samuël 7:16)*

-6. De geboorte van Jezus vieren we op het kerstfeest.

- a) Waarom doen we dat op 25 december?
- b) Waarom heet dat feest kèrstfeest?

7. Zijn hele leven lang heeft Christus geleden. Wat was er bijzonder aan zijn lijden?

Door zijn lijden heeft Christus de straf van God ondergaan die wij verdienen.

8. Christus is dus in onze plaats gestorven. Waarom moeten wij dan nog sterven? (Zondag 16, antw.42)

Onze dood is geen betaling voor onze zonden, maar alleen een afsterven van de zonden (van ons slechte 'ik') en een doorgang tot (poort naar) het eeuwige leven.

9. Soms wordt de dood gezien als een goede vriend die we zonder angst tegemoet kunnen gaan. Wat zegt de Bijbel hiervan?

- a) De dood blijft tot aan Christus' terugkeer een vijand (1 Korintiërs 15:26), die ons angst kan aanjagen, want:
- Hij snijdt meedogenloos banden door.
- Hij maakt het ons onmogelijk God op deze aarde te dienen. (vandaar de moeite van Hizkia, Jesaja 38:9-20)
- b) Wel is waar dat de dood dankzij Christus moet meewerken aan onze redding (zie 8).

10. Door wie is Christus ter dood veroordeeld?

- a) Eerst door het sanhedrin, de joodse Hoge Raad.
b) Daarna door Pilatus, de Romeinse stadhouder.

11. Om welk vergrijp hebben die Christus veroordeeld?

- a) Het sanhedrin: omdat Hij zichzelf Gods eigen Zoon noemde en zich dus op één lijn met God stelde; volgens hen was dat godslastering, een belediging van God. (Mat.26:63-66; verg. Joh.5:17-18; 8:58-59; 10:30-31)
- b) Pilatus: omdat Hij zich (volgens het sanhedrin) de koning van de Joden noemde; daarom was Pilatus bang dat hij last zou krijgen van de keizer in Rome. (Joh.19:12-16)

Les 11 (vervolg)

-12. Volgens de Apostolische Geloofsbelijdenis is Christus neergedaald in de hel. In de loop van de kerkgeschiedenis is dat verschillend uitgelegd. Welke verklaringen ken jij?

-13. Ook in de D.L.II wordt gesproken over Christus' dood:
a) Wat is volgens art.3 de waarde van Christus' dood?
b) Waarom heeft Christus' dood deze waarde volgens art.4?

14. Wat werd duidelijk toen Christus uit zijn graf opstond?

Dat Hij op Golgota genoeg betaald had voor onze schulden.

15. Waarom is Christus naar de hemel gegaan en heeft Hij op pinksteren zijn Geest gestuurd?

Vanuit de hemel wil Hij ons laten profiteren van wat Hij op Golgota heeft bereikt.

16. Hóe laat Christus ons profiteren van zijn werk?

Door zijn Geest zorgt Hij ervoor dat we in Hem gaan geloven en door dat geloof kunnen we Christus' geschenken aanpakken, met name: vergeving en recht op eeuwig leven.

-17. Hoe veel dagen na pasen was:
a) Christus' vertrek naar de hemel?
b) Christus' sturen van zijn Geest?

18. Ondanks hun enthousiasme voor Hem sloten de meeste joden in Jezus' dagen zich af voor Jezus' boodschap. Waarom?

Zij verwachtten een andere Messias: een indrukwekkende koning die via strijd een aards joods rijk zou stichten.

19. Maar hoe was de Here Jezus in werkelijkheid?

Hij was zonder koninklijke glorie en ging via lijden een hemels koninkrijk stichten.

20. Vaak is beweerd: alle joden van alle tijden zijn schuldig aan Jezus' dood. Wie zijn volgens de Bijbel schuldig en waarom?

Alleen de toenmalige joden uit Jeruzalem en Judea en dan vooral hun leiders, want:

- a) Alleen zij waren bij Pilatus, want hij was hun stadhouder.
- b) Alleen zij zijn door de apostelen op hun wandaad aangesproken (Handelingen 3:13-15; vergelijk 13:27-28).

-21. Soms wordt wel eens gedacht dat die wandaad van hen onvergeeflijk was. Wat zegt Petrus in Hand.3:17-19 hierover?

- 22.a) Christus kondigde aan dat Jeruzalem verwoest zou worden (wat in 70 is gebeurd, door de Romeinen). Waarom zou dat volgens Christus gebeuren? (zie Mat.23:37-24:2)
- b) Sinds 70 hebben de joden constant heel veel ellende meegemaakt. Sommige christenen zeggen keihard: 'Eigen schuld, want de meesten van hen bléven Christus maar afwijzen!' Wat vind je van deze benadering?
- c) Joden reageren vaak allergisch op christelijke evangelisatie: 'Jullie gaan maar door. Eerst proberen jullie ons fysiek uit te roeien en nu geestelijk.' Wat vind je hiervan?

23. Hoe kijken moslims aan tegen Jezus (door hen Isa genoemd)?

- a) Hij is bij Maria gegroeid zonder toedoen van een man.
- b) Hij is niet Gods eigen Zoon; Hij is enkel een groot profeet.
- c) Vlak voor zijn kruisiging is zijn plaats ingenomen door een ander (Judas?). Hij heeft dus niet in onze plaats geleden.
- d) Hij is door God naar de hemel gehaald (of: Hij is gewoon gestorven); in elk geval is Hij niet uit zijn graf opgestaan.

-24. Vereren christenen en moslims dezelfde God? Argumenten!

12 DE HEILIGE GEEST; DE POSITIE VAN DE JODEN

(Zondag 20)

1. Wat voor werk doet de Geest in onze wereld?
 - a) Hij houdt de natuur in stand, samen met de Vader en de Zoon (Psalm 104:29-30).
 - b) Hij geeft mensen begaafdheid en inzicht (Exodus 31:3).
 - c) Hij werkt op mensen in zodat ze gaan geloven in Christus.

-2. Wat kunnen wetenschappers met de uitspraak dat de Geest, samen met de Vader en de Zoon, de natuur in stand houdt?

3. Wat doet de Heilige Geest met ons als Christus terug is?
 - a) Door zijn kracht staan we dan levend op uit ons graf.
 - b) Door zijn invloed zijn we dan helemaal toegewijd aan God.

4. Wat zegt Paulus over onze toekomst? (Romeinen 8:17-18)

Nu we zijn kinderen zijn, zijn we ook zijn erfgenamen, erfgenamen van God.

Samen met Christus zijn wij erfgenamen:

wij moeten delen in zijn lijden

om met hem te kunnen delen in Gods luister.

Ik ben ervan overtuigd dat het lijden van deze tijd

in geen verhouding staat tot de luister

die ons in de toekomst zal worden geopenbaard.

5. Ook al in de tijd van het Oude Testament was de Heilige Geest werkzaam onder de gelovigen. Wat is er vanaf het pinksterfeest in Jeruzalem (genoemd Handelingen 2) nieuw aan het werk van de Geest?

- a) Hij is nu veel overvloediger aan de gelovigen gegeven: Hij is als een regenbui over hen uitgestort (Jesaja 44:3).
- b) Hij werkt nu als Christus' Geest en zorgt ervoor dat mensen door het geloof met Christus verbonden worden.

- 6. a) Om ons met Christus te verbinden, gebruikt de Geest een middel. Welk middel gebruikt Hij?
b) En wat betekent dat voor ons?
7. Dank zij Christus' Geest hebben wij, nieuwtestamentische gelovigen een andere positie dan de oudtestamentische? Hoezo?
- We zijn nu mōndige (= meerderjarige) kinderen van God.
 - Daarom hebben we een grotere verantwoordelijkheid dan de oudtestamentische gelovigen.
8. In welk opzicht zijn we verder dan de gelovigen uit het O.T.?
- a) We zijn niet meer afhankelijk van leiders maar kunnen zelf Gods Woord doorgeven aan anderen.
 - b) We zijn niet meer gebonden aan allerlei voorschriften maar kunnen zelf in alle vrijheid Gods geboden toepassen.
- 9. a) Niet meer afhankelijk van leiders? Maar in Hebrëen 13:17 wordt ons opgedragen dat we onze leiders moeten gehoorzamen. Hoe kunnen we dat met elkaar combineren?
b) Met de hulp van de Geest moeten we dus Gods geboden tōepassen en zo vaststellen wat God wil is (vergelijk Romeinen 12:2; Efeziërs 5:17). Een voorbeeld hiervan is dat christenen abortus afwijzen. Waarom eigenlijk?
- 10. Wat doet God volgens D.L.III/IV,11 door zijn Geest met het hart en de wil van de mens?
11. Hoe worden gelovigen om die invloed van de Geest genoemd?
- Tempel van de Heilige Geest.
- 12.a) Soms valt bij christenen weinig te merken van het werk van de Geest en leiden zij grotendeels een God-loos of zelfs een onchristelijk leven. Geef daar eens voorbeelden van.
b) Geef voorbeelden dat de Geest wèl aanwijsbaar bezig is.

Les 12 (vervolg)

13. Christus' Geest deelde in de christelijke kerk van het eerste begin speciale gaven uit. Wat konden de gelovigen daardoor soms doen?

- a) In vreemde talen spreken, de zogenaamde tongentaal of klanktaal.
- b) Mensen genezen zonder medicijnen of operaties.
- c) Rechtstreekse boodschappen van God doorgeven via profetieën.

14. Waarvoor waren deze speciale gaven nodig?

Als steun in de rug voor:

- a) De apostelen, want zij moesten het fundament leggen voor de christelijke kerk.
- b) De gelovigen van toen, want zij moesten de overstap maken naar een nieuwe fase in de kerkgeschiedenis.

15. Wat was Christus' bedoeling met die speciale gaven van toen?

Ze waren tekenen: ze richtten de aandacht op Christus, want:

- a) Daarmee liet Hij merken dat Hij als levende Heer betrokken was bij het werk van de apostelen.
- b) Daarmee bewees Hij dat de boodschap van de apostelen betrouwbaar was, namelijk dat Christus de zonde met haar gevolgen zou wegnemen.

16. Aan wie zijn deze speciale gaven dan ook beloofd?

Alleen aan de apostelen en aan de gelovigen van hun tijd.
(Marcus 16:15-20; Hebrëeën 2:1-4)

-17.a) Kunnen we deze speciale gaven ook in onze tijd nog verwachten? Geef argumenten.

- b) Als iemand tegen de verwachting in geneest, wordt wel gezegd: 'Een wonder van God!' Wat vind je daarvan?

18. Hoe kwam het dat de apostelen in zo'n korte tijd in vele landen kerken konden stichten?

Overal in het Romeinse rijk woonden Joden (de zogenaamde diaspora = verstrooiing). Door het contact met hen in hun synagogen waren vele heidenen al bekend met de God van de Bijbel.

19. De apostel Paulus rekende hiermee, want aan wie ging hij het grote nieuws over Christus overal het eerst vertellen?

Aan de mensen in de synagoge.

20. Waarom was dit voor Paulus ook een principe?

- De joden waren toen nog altijd partij van Gods verbond, het volk dat God had uitverkoren (Romeinen 9:4); dus:
- Zij moesten als Gods volk de gelegenheid krijgen als eerste het grote nieuws te horen. (Romeinen 1:16)

21. Hoe merkten de joden in die tijd dat God trouw was aan zijn verbond met hen? (Romeinen 11:1-5,29)

God heeft velen van hen tot geloof in Christus gebracht.

22. In de tijd van het O.T. heeft God het joodse volk vele voorrechten gegeven. Voor wie gelden die voorrechten na het optreden van de apostelen? (zie 1 Petrus 2:9-10)

- Niet meer voor de joden als volk.
- Maar voor de christelijke kerk die bestaat uit joden, waar bekeerde heidenen bij (!) zijn gekomen.

- 23.a) Maakt het vandaag nog verschil of een heiden of dat een jood christen wordt? Geef argumenten (zie Rom.11:23-24).
b) Hoe denken veel christenen over de toekomst van het joodse volk? (zie bijvoorbeeld Romeinen 11:25-29)

13 DE KERK; DE GEMEENSCHAP VAN DE HEILIGEN

(Zondag 21)



1. Wat geloof je van de heilige, algemene, christelijke kerk?

*Dat de Zoon van God
uit het hele menselijke geslacht
Zich een gemeente,
die tot het eeuwige leven uitverkoren is,
van het begin van de wereld tot aan het einde
vergadert, beschermt en onderhoudt.
Hij doet dit door zijn Geest en Woord
in eenheid van het ware geloof.
En ik geloof dat ik van deze gemeente
een levend lid ben en eeuwig zal blijven. (Zondag 21, antw.54)*

2. De kerk wordt 'algemeen' genoemd. Wat betekent dat?

'Algemeen' is hetzelfde als het Griekse woord 'katholiek' en dat betekent: van alle tijden en plaatsen.

- 3. Drie bekende christelijke symbolen zijn: het kruis, de vis en het chi-rho-teken (zie boven). Wat is de betekenis hiervan?

4. Aan welke drie kenmerken kun je volgens artikel 29 van de N.G.B. een ware (= echte, gehoorzame) kerk herkennen?

- a) De juiste bekendmaking van het evangelie.
- b) De juiste toediening van de sacramenten.
- c) De juiste toepassing van de kerkelijke tucht.

5. Als je een kerk wilt beoordelen, op wie moet je daarom letten?

- Niet allereerst op de mensen van die kerk, want die kunnen soms erg tegenvallen.
- Maar op Christus, of Hij met zijn Woord centraal staat.

-6. Toch zijn de mensen in de kerk belangrijk, want aan welke kenmerken kun je volgens art.29 N.G.B. echte christenen herkennen?

7. In de kerk gaat het om Christus. Wat zegt Paulus over Hem?

U kent de liefde die onze Heer Jezus Christus heeft gegeven: hij was rijk, maar is omwille van u arm geworden opdat u door zijn armoede rijk zou worden. (2 Korintiërs 8:9)

- 8. a) Volgens art.28 N.G.B. is er buiten de (ware) kerk geen heil. Hoe moet je dat volgens jou uitleggen?
b) Soms wordt verdedigd: 'Het maakt niks uit bij welke kerk je hoort.' Wat vind je daarvan?
c) Wat vind je van de stelling: 'Je kunt nooit weten wat de waarheid is, want er zijn zo veel verschillende kerken.'

9. Als je wilt weten of je wat de kerk betreft wel goed zit, waar moet je dan op letten?

- a) De drie kenmerken van een ware kerk (zie 4).
b) Gods leiding van je leven:
- daardoor heb je in een bepaalde kerk een plek gekregen;
- kun je van die kerk zeggen dat die voldoet aan de drie kenmerken, dan hoor je aan die kerk trouw te blijven.
c) De sfeer in een kerk: past die bij jouw beleving van het geloof, zodat je daar in je geloof opgebouwd wordt.

- 10.a) Soms wordt gezegd: 'Nadruk leggen op sfeer en beleving maakt egocentrisch. Je moet als kerklid niet allereerst willen ontvangen maar geven.' Wat vind je daarvan?
b) Wat valt te zeggen van 'kerkelijk shoppen', dus dat mensen kerkdiensten bezoeken buiten de eigen gemeenschap?

11. Wat voor kerken staan tegenover de ware kerk?

Valse (= onechte, ongehoorzame) kerken, die ontrouw zijn aan Christus en toegewijde christenen vervolgen.

Les 13 (vervolg)

-12. Kun je in Nederland kerken aanwijzen die 'valse kerken' zijn?

13. Als je lid bent van een valse kerk, ga je dan verloren?

Dat kun je nooit zo zeggen, want ook in een valse kerk kan Christus toch wel bezig zijn met zijn Woord en Geest.

14. Als je op fundamentele punten bezwaar hebt tegen je eigen gemeente, wat is dan Christus' opdracht voor jou?

- a) Je moet bij zo'n gemeente weggaan, omdat die niet in alles gehoorzaam wil zijn aan Christus' Woord, en:
- b) Je moet je aansluiten bij een gemeente waar Christus' Woord wel centraal staat.

15. Wat een kerkkeus soms ingewikkeld maakt is dat er verschil kan bestaan tussen een plaatselijke gemeente en de landelijke kerk. Wat komt namelijk voor?

Dat een plaatselijke gemeente ernaar streeft om te voldoen aan de drie kenmerken, maar dat die gemeente bij een landelijke kerk hoort die ruimte geeft aan onbijbelse zaken.

-16. Als je lid bent van zo'n gemeente, wat moet je dan?

17. Hoe wordt de kerk ook wel genoemd?

De gemeenschap van de heiligen.

18. Wie worden volgens de rooms-katholieke kerk (RKK) met 'de heiligen' bedoeld?

Meestal die kerkmensen die door hun christelijk leven verdiensten hebben opgebouwd.

19. Wat wordt hierdoor volgens de RKK mogelijk?

- a) De gelovigen op aarde kunnen in hun gebeden een beroep doen op de heiligen met hun verdiensten.
- b) De kerk kan uit de schat van die verdiensten iets weggeven als aflaat (= kwijtschelding van straf).

20. Wie worden in de Bijbel bedoeld met 'de heiligen'?

Alle gelovigen, want God heeft hen 'geheiligd' = Hij heeft hen afgezonderd van de ongelovigen en aan zijn kant gezet.

21. De gemeenschap van de heiligen betekent voor ons een feit en een opdracht. Welk feit en welke opdracht?

- a) Het feit is: we zijn samen verbonden met Christus en delen allemaal in zijn geschenken.
- b) De opdracht is: we moeten onderling verbonden zijn en ons dus voor onze medegelovigen inzetten.

-22. Paulus noemt de kerk een lichaam (1 Korintiërs 12:12-13, 20-21,26).

- a) Aan welk feit denkt hij dan?
- b) Aan welke opdracht denkt hij dan?

23. Naast kerken bestaan er sekten. Waardoor worden die gekenmerkt?

- a) Eenzijdigheid: ze geven aan enkele onderwerpen overdreven aandacht (bijvoorbeeld: de gaven van de Geest, de terugkeer van Christus); daardoor doen ze onrecht aan het geheel van de Bijbel.
- b) Dwang: ze oefenen druk uit op hun leden om zich te onderwerpen aan de leiding of aan de groep; daardoor geven ze geen ruimte aan zelfstandig nadenken en eigen keuzes.
- c) Arrogantie: ze zien zichzelf als de enige ware en zuivere gemeenschap en zetten zich af tegen andere gemeenschappen; daardoor hebben ze onvoldoende oog voor wat hen met andere gelovigen verbindt.

14 ONZE TOEKOMST; ONZE VRIJSPRAAK

(Zondag 22-24)

1. Welke troost geeft jou de opstanding van het vlees?

*- Dat niet alleen mijn ziel na dit leven terstond
tot haar Hoofd Christus opgenomen zal worden
- maar dat ook dit mijn vlees,
door de kracht van Christus opgewekt,
weer met mijn ziel verenigd
en aan het verheerlijkt lichaam van Christus
gelijkvormig zal worden. (Zondag 22, antw.57)*

2. Je ziel gaat dus meteen na je dood naar Christus. Hier wordt vaak anders over gedacht. Hoe dan?

- a) Volgens de rooms-katholieke kerk moeten de meeste zielen eerst naar het vagevuur om daar gelouterd te worden.
- b) Volgens andere christenen weten we na onze dood nergens meer van, totdat we bij Christus' terugkeer uit ons graf opstaan.
- c) Volgens weer anderen verhuist onze ziel na ons sterven naar een ander lichaam. Reïncarnatie heet dat. Als we in ons vorige lichaam ons goed/slecht gedragen hebben, wordt dat in ons nieuwe lichaam beloond/bestraft.

-3. Wat valt er voor en tegen reïncarnatie te zeggen?

4. Hoe werd vroeger soms aangekeken tegen lichaam en ziel?

Als twee aparte onderdelen:

- a) Het lichaam: is tastbaar, gaat dood en is daarom verachtelijk; het is een gevangenis voor:
- b) De ziel: is niet tastbaar, kan niet sterven en is daarom het belangrijkste van de mens.

5. Hoe is volgens de Bijbel de relatie tussen lichaam en ziel?

Ze zijn als een eenheid met elkaar vervlochten.

6. Wat gebeurt er bij het sterven van een gelovige?

Dan breekt z'n lichamelijk-geestelijke eenheid stuk:
- lichamelijk gaat hij dan tot ontbinding over;
- geestelijk gaat hij naar de hemel.

7. Waarom wordt het verblijf van de gestorven gelovigen bij Christus in de hemel een tussentoestand genoemd?

- Ze verblijven daar tijdelijk en zonder lichaam.
- Ze wachten erop dat Christus zijn redding van hen afmaakt door hen met ziel en lichaam op de nieuwe áárde te laten leven.

-8. a) Hoe moeten we het ons voorstellen dat wij geestelijk, als ziel, naar de hemel gaan?
b) Soms wordt beweerd: 'Opstanding van doden kan nooit'. Wat valt daarvan te zeggen?

9. God laat ons een grootse toekomst tegemoet gaan. Wat werd tegen Johannes hierover gezegd? (Openbaring 21:3-4)

*Gods woonplaats is onder de mensen, hij zal bij hen wonen.
Zij zullen zijn volken zijn
en God zelf zal als hun God bij hen zijn.
Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen.
Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht,
geen pijn, want wat er eerst was is voorbij.*

-10.a) Hoe zou het komen dat we vaak zo weinig verlangen naar de toekomst die God ons beloofd heeft?
b) Is dat goed of slecht? Licht je antwoord toe.

11. Wat geloven moslims over het leven na de dood?

Op de laatste dag staan de doden op en worden ze door God geoordeeld; de een wordt beloond met het paradijs, de ander wordt gestraft met de hel. Er is dus geen sprake van Christus.

Les 14 (vervolg)

12. Hoe ben je rechtvaardig voor God, ofwel: hoe word je door God vrijgesproken van je schulden? (*Zondag 23, antw.60*)

*Alleen door waar geloof in Jezus Christus.
Al klaagt mijn geweten mij aan,
dat ik tegen alle geboden van God zwaar gezondigd
en geen daarvan gehouden heb
en dat ik nog altijd uit ben op elk kwaad,
toch schenkt God mij,
zonder enige verdienste van mijn kant, alleen uit genade,
de volkomen voldoening, gerechtigheid en heiligheid
van Christus.
Hij rekent mij die toe,
alsof ik nooit zonde had gehad of gedaan,
ja, alsof ik zelf al de gehoorzaamheid volbracht had
die Christus voor mij volbracht heeft.
Aan deze weldaad heb ik alleen deel,
als ik die met een gelovig hart aanneem.*

-13. Om vrijgesproken te worden heb je dus wáár geloof nodig.

- a) Deze aanduiding ziet niet op de kwaliteit van je geloof. Waarom is dat maar goed ook?
- b) Deze aanduiding ziet wel op de inhoud van je geloof. Want aan wie moet je je vastklampen?

-14. Christus wordt wel onze advocaat genoemd. Maar Hij is geen gewone advocaat, want waar wijst die de rechter op?

15. Wat vindt er plaats tussen Christus en ons?

Een onbegrijpelijke ruil:

- a) Christus heeft de schuld van ons overgenomen.
- b) Wij krijgen van Christus daarvoor onschuld terug.

16. Welke twee Latijnse termen werden in de tijd van de Reformatie gebruikt bij dit onderwerp over onze vrijspraak?

- a) Sola gratia = alleen uit genade (zie 17).
- b) Sola fide = alleen door geloof (zie 20).

17. Wat betekent dat we 'alleen uit genade' vrijspraak krijgen?

- We krijgen vrijspraak zonder dat we dit hebben verdiend, alleen op grond van Christus' werk.
- Dit heeft God ons beloofd en daar houdt Hij zich aan.

18. Moslims kennen geen ruil of vrijspraak zoals christenen die kennen. Hoe oordeelt God dan volgens hen?

- Als je goede daden opwegen tegen je verkeerde daden, krijg je aan het einde van de geschiedenis vergeving van God en word je beloond.
- Maar je weet nooit zeker hoe Gods oordeel voor jou uitpakt, want dat blijft uiteindelijk zijn vrije beslissing.

-19.a) Stel dat je vrijspraak (voor een deel) van jou afhangt. Wat voor gevolgen zou dat hebben voor je leven als christen?

- b) We worden dus zonder enige eigen inbreng vrijgesproken. Toch geeft ons dat geen vrijheid om er maar op los te leven. Waarom niet? Betrek hierbij Johannes 15:4-6.
- c) Wanneer worden we door God vrijgesproken: in dit leven, na ons sterven en/of bij Christus' terugkeer?

20. Wat betekent dat we 'alleen door geloof' vrijspraak krijgen?

Ons geloof is het middel waardoor we onze vrijspraak in ons 'bezit' krijgen.

21. Waarmee wordt ons geloof dan ook wel vergeleken?

Met handen:

- zoals wij cadeau's met onze handen aanpakken,
- zo pakken we Christus' geschenken (vergeving en recht op eeuwig leven) aan door ons geloof.

15 DE SACRAMENTEN

(Zondag 25)

-1. Welke twee sacramenten heeft de christelijke kerk?

2. Wat zijn sacramenten? (Zondag 25, antw.66)

*Sacramenten zijn heilige zichtbare tekenen en zegels,
die God ingesteld heeft
om ons door het gebruik daarvan de belofte van het evangelie
nog beter te doen verstaan en te verzegelen.
Deze belofte houdt in dat Hij ons
om het enige offer van Christus, aan het kruis volbracht,
vergeving van zonden en eeuwig leven uit genade schenkt.*

3. Wat is het verschil tussen Woord en sacramenten?

- Via het Woord krijgen we Gods onderwijs te hóren.
- Via de sacramenten krijgen we Gods onderwijs te horen maar ook nog te zién.

-4. a) Volgens art.33 van de N.G.B. heeft God de sacramenten ingesteld omdat Hij rekening houdt 'met ons onverstand en de zwakheid van ons geloof'. Maak dat eens duidelijk.

b) Je kunt ook zeggen: om zijn boodschap zo goed mogelijk door te geven schakelt God bij ons door de sacramenten alle vijf zintuigen in. Leg eens uit hoe bij de viering van het avondmaal onze vijf zintuigen ingeschakeld worden.

c) In Zondag 35 worden beelden als 'boeken der leken' afgewezen, met als argument: God wil ons door zijn Wóórd laten onderwijzen. Toch wordt tegenwoordig in kerkdiensten weer gebruik gemaakt van aanschouwelijk onderwijs: platen e.d. Hoe kun je dat tegenover Zond.35 verdedigen?

5. Welke twee functies heeft een sacrament?

- a) Het is een teken = afbeelding: het verduidelijkt, legt uit.
- b) Het is een zegel = garantie: het bekrachtigt, onderstreept.

6. Wat verduidelijkt en bekrachtigt een sacrament?

Gods verbond met ons en dan vooral de beloften daarvan.

7. Wat zegt de apostel Johannes over deze liefde van God?

God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. (Johannes 3:16)

-8. a) Kijken we naar God, dan blijven sacramenten altijd hun waarde houden - al zijn mensen ongelovig. Leg eens uit.
b) Wat is nodig om vóórdeel te hebben van de sacramenten?
c) Gereformeerd-vrijgemaakten krijgen wel eens het verwijt te horen dat ze verbondsautomatisme bevorderen. Wat zou hiermee bedoeld worden en is dat verwijt terecht?

-9. In gereformeerde kerken vinden de doop en het avondmaal plaats tijdens gewone kerkdiensten met jong en oud.
a) Wat voor zin heeft het dat je getuige bent van een doop?
b) Wat voor zin heeft het dat je alleen maar als toeschouwer aanwezig bent bij een avondmaalsviering?

10. Noem eens twee sacramenten uit het Oude Testament?

a) De besnijdenis: door God ingesteld in de tijd van Abram.
b) Het pesach (vroeger: pascha): door God ingesteld vlak voordat Israël wegtrok uit Egypte.

11. Wanneer werden jongens besneden en hoe?

Op de 8^{ste} dag na hun geboorte werd een stukje huid aan de bovenkant van het geslachtsdeel (de voorhuid) weggesneden.

12. Wat wilde God de Israëlieten duidelijk maken door juist in het lichaamsdeel van de voortplanting te laten snijden?

Dat Hij zijn verbond niet alleen met de gelovigen sluit maar evengoed met hun kinderen en kleinkinderen.

Les 15 (vervolg)

-13. Wat maakte het gevloeide bloed bij de besnijdenis duidelijk?

14. Omstreeks welke leeftijd worden bij 'natuurvolken' nog altijd jongens besneden en waarom?

- Er wordt besneden als afsluiting van de puberteit;
- als een teken ervan dat die jongens vanaf dat moment volwassen zijn en dus zichzelf moeten redden.

15. Ook moslims kennen de besnijdenis. Vertel daar eens over.

- a) Haast alleen jongens worden besneden; daarvoor is geen vaste leeftijd; Marokkanen: 0-4 jaar en Turken: 5-10 jaar.
- b) - Het is een hygiënisch voorschrift uit de traditie (niet uit de Koran); bovendien was ook Mohammed besneden.
 - De besnijdenis heeft dan ook als functie te onderstrepen dat een jongen moslim is.

-16. In de tijd van het Oude Testament heeft God alleen jongens laten besnijden en geen meisjes. Dat verschil heeft vast te maken met:

- a) De manier waarop meisjes besneden worden. Hoezo?
- b) De verhouding tussen man en vrouw toen. Maak dat eens duidelijk.

-17. Omdat kinderen bij het verbond horen, hebben ouders de taak hen vertrouwd te maken met het christelijk geloof. Als een jongere later niets meer van het geloof wil weten, voelen zijn/haar ouders zich vaak schuldig.

- a) In welk opzicht is dat begrijpelijk?
- b) In welk opzicht is dat onjuist?

18. Wat deden de Israëlieten tijdens het pesach?

Ze hielden een maaltijd, waaraan ze een geslacht lam aten.

19. Wat voor functie had het gevloeide bloed van dat lam?

Het was een symbolische betaling van Israëls schulden.

20. Wat konden ze van dat geslachte lam dan ook leren?

Ze hadden het aan Gods vergevende liefde te danken:

- dat ze Egypte hadden verlaten, en dus:
- dat ze als partij van Gods verbond konden leven.

21. Waarom hebben wij niet meer de besnijdenis en het pesach maar de doop en het avondmaal?

- Bij de besnijdenis en het pesach vloeide bloed.
- Maar dat is nu niet meer nodig, omdat Christus zijn bloed voor ons heeft laten vloeien.

22. Welke zeven sacramenten heeft de rooms-katholieke kerk?

Doopsel, vormsel (zalving van kinderen als bevestiging van hun doop), eucharistie of communie, boete of biecht, ziekenzalving, huwelijk en priesterwijding.

-23. Wat is het mooie van de biecht? Vergelijk Jakobus 5:16.

24. Wat is volgens de RKK de functie van sacramenten?

Ze geven ons Gods genade en zijn daarom onmisbaar om gered te worden.

25. Wat is volgens gereformeerden de functie van de sacramenten?

Ze onderstrepen Gods belofte dat Hij genadig wil zijn; ze kunnen eventueel gemist worden, want voor onze redding is alleen geloof in de belofte nodig.

16 HET VERBOND; DE DOOP

(Zondag 26-27)

1. Met wie heeft God zijn verbond gesloten?

Met de gelovigen en met hun kinderen.

2. Tegen wie heeft God dat het allereerst gezegd?

Tegen Abraham, want God zei in Genesis 17:7 tegen hem:
*Ik sluit een verbond met jou en met je nakomelingen,
met alle komende generaties, een eeuwigdurend verbond:
ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen.*

3. Welke onderwerpen keren in Gods verbond telkens terug?

- a) Een herinnering, namelijk aan de onverdiende gunst die God ons bewezen heeft, nog vóór onze activiteiten: bevrijding uit de macht van het kwaad.
- b) Een opdracht: God verwacht van ons dat we in Hem geloven en door ons gedrag laten zien hoe dankbaar we zijn voor onze bevrijding.
- c) Een belofte: leven we in verbondenheid met God, dan mogen we verwachten dat Hij doorgaat met zijn gunst.
- d) Een bedreiging: leven we los van God, dan kunnen we verwachten dat Hij ons eens gaat straffen.

- 4. Beweerd wordt wel: 'God en de mens zijn bondgenoten'. Welk bezwaar is er tegen de term 'bondgenoten'?

5. Als God een verbond sluit, geeft Hij ook altijd een zichtbaar teken van dat verbond. Noem eens een paar tekens.

- a) De regenboog: het teken van Gods verbond met Noach en met alle mensen en dieren (Genesis 9:12-16).
- b) De besnijdenis: het teken van Gods verbond met Abraham en zijn nakomelingen (Genesis 17:11).
- c) De sabbat: het teken van Gods verbond met Israël (Exodus 31:13).
- d) Doop en avondmaal: de tekens van Gods verbond met ons.

6. Wanneer heeft Christus het ingesteld dat we gedoopt moeten worden?

Vlak voor zijn vertrek naar de hemel, in het zogenaamde zendingbevel; bij die gelegenheid zei Christus:

Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde.

Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen,

door hen te dopen in de naam van

de Vader en de Zoon en de heilige Geest,

en hun te leren dat ze zich moeten houden

aan alles wat ik jullie opgedragen heb.

En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen,

tot aan de voltooiing van deze wereld. (Matteüs 28:18-20)

- 7. Christus is nu in de hemel. Hoe maakt Hij zijn belofte waar?

8. Wat betekent het als je gedoopt wordt 'in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest'?

Je wordt dan officieel verbonden met God en Hij zegt dan tegen jou dat Hij jouw God wil zijn.

9. Welke belofte onderstreept God voor ons door het doopwater?

- Zoals het water van de doop ons van buiten reinigt,
- zo wassen Christus' bloed en Geest ons van binnen schoon.

10. Wat betekent het dat we met Christus' bloed worden schoongewassen?

God scheldt ons onze schulden kwijt, omdat Christus zijn bloed voor ons heeft laten vloeien.

11. Wat betekent het dat we met Christus' Geest worden schoongewassen?

De Heilige Geest maakt andere mensen van ons, die toegewijd aan God willen leven.

Les 16 (vervolg)

12. Deze twee beloften slaan op volwassen gelovigen. Toch worden ook baby's gedoopt. Waarom eigenlijk?

- Als de ouders gelovig zijn, hoort ook hun baby meteen al feitelijk bij de kerk en bij Gods verbond.
- Door de doop wordt dit officiëel gemaakt.

13. Maar wat wordt er van baby's verwacht na hun doop?

Dat ze bij het ouder-worden hun verantwoordelijkheid nemen door in Christus te geloven en als christen te leven.

-14. In art.56 van de Kerkorde staat dat de doop 'zo spoedig mogelijk bediend' moet worden aan de kinderen.

- a) Is deze bepaling bedoeld voor ouders of voor kerkenraden?
- b) Houden ze zich in jouw gemeente aan deze bepaling?

-15. Het gebeurt dat een baby van gelovige ouders sterft voordat die gedoopt kan worden.

- a) Wat voor troost bestaat er dan volgens D.L.I,17 voor die ouders?
- b) Op grond waarvan geldt die troost volgens dit artikel?

-16. Wat voor betekenis heeft het voor jou persoonlijk dat je gedoopt bent/wordt?

17. Als je vroeger gedoopt bent maar je bent niet (meer) gelovig, hoor je dan nog wel bij Gods verbond?

- Je blijft altijd partij van Gods verbond. Daarom blijven zijn beloften voor jou gelden en dus blijft God jou zijn vergevende liefde aanbieden.
- Tegelijk ben je wel ontrouw aan Gods verbond. Daarom worden zijn beloften in jouw leven niet vervuld en dus profiteer je niet van Gods vergevende liefde; je pakt die immers niet aan.

18. Waarom wijzen vele christenen de kinderdoop af?

Zij zien een groot verschil tussen:

- de besnijdenis in de tijd van het oude verbond en:
- de doop in de tijd van het nieuwe verbond.

19. Wat voor verschil zien die christenen dan?

- De besnijdenis was volgens hen alleen een teken ervan dat je hoorde bij het nationale Israël; daarom konden baby's al worden besneden.
- De doop is volgens hen een teken ervan dat je hoort bij het geestelijke Israël; daarom kun je pas gedoopt worden als je gelooft.

-20. Gereformeerden zien een fundamentele éénheid tussen het oude en nieuwe verbond.

- a) Wat is volgens hen de gemeenschappelijke functie van besnijdenis en doop?
- b) De besnijdenis was niet alleen maar een uiterlijk teken: net zoals in het nieuwe verbond doop en geloof bij elkaar horen, zo horen in het oude verbond besnijdenis en geloof bij elkaar. Hoe blijkt dat uit Deuteronomium 10:16; 30:6?
- c) Wat wordt in Kolossenzen 2:11 bedoeld met 'de besnijdenis van Christus'?
- d) God heeft het oude verbond gesloten met de gelovigen en hun kinderen. Voor wie is volgens Petrus de belofte van het nieuwe verbond bedoeld? (zie Handelingen 2:39)

21. Je kunt zeggen dat de doop bij gereformeerden en de doop bij baptisten een verschillende doop is. Wat is dan het verschil?

- a) Bij gereformeerden is gedoopt-worden een actie van God, want het is een teken van Gods belofte aan ons.
- b) Bij baptisten is gedoopt-worden een actie van de gelovige, want het is een teken van zijn/haar toewijding aan God.

-22. De doop van baby's gaat in tegen de drang om altijd te presenteren om zo bij God in de gunst te komen. Leg dat eens uit.

17 HET AVONDMAAL

(Zondag 28-30)

1. Wat is de overeenkomst tussen doop en avondmaal?

Beide onderstrepen Gods verbond met ons en de beloften ervan.

2. Wanneer is het door Christus ingesteld dat we het avondmaal moeten vieren? (Lucas 22:19)

In de avond dat Hij met zijn leerlingen het pesach vierde, vlak voordat Hij gevangen genomen werd; bij die gelegenheid zei Christus over het eten van het brood en het drinken uit de beker: 'Doe dit, telkens opnieuw, om mij te gedenken.'

3. Welke belofte onderstreept God voor ons door het brood en de wijn van het avondmaal?

- Zoals het brood en de wijn van het avondmaal voedsel zijn voor ons aardse leven,
- zo zijn Christus' lichaam en bloed voedsel voor ons geestelijk leven.

4. Je kunt dus zeggen dat we Christus' lichaam eten en zijn bloed drinken. Wat betekent dat eigenlijk?

We nemen het goed in ons op dat Christus zich aan het kruis voor ons heeft opgeofferd en dat wij daardoor van Hem vergeving en eeuwig leven krijgen.

- 5. Er zijn drie hoofdvormen om het avondmaal te vieren:

- 1 De kerkleden blijven op hun plaats zitten.
 - 2 De kerkleden gaan aan tafel zitten.
 - 3 De kerkleden lopen langs de plek waar de schaal en beker aangereikt worden.
- a) Wat zijn volgens jou de voordelen van 1, 2 en 3?
 - b) Wat zijn volgens jou de nadelen van 1, 2 en 3?

-6. Waarom vieren we het avondmaal nooit in ons eentje?

7. Hoe kijkt de rooms-katholieke kerk (rkk) aan tegen het brood en de wijn van het avondmaal?

- Volgens hen verandert het wezen (de substantie) van brood en wijn in het lichaam en bloed van Christus: transsubstantiatie (de vorm, kleur en smaak blijven onveranderd).
- Daarom aanbidden ze: volgens de H.C. het brood en de wijn; volgens de rkk Christus onder de gedaante van brood en wijn.

8. Wat stellen gereformeerden hier tegenover?

Het brood en de wijn zijn alleen een teken en zegel van Christus' lichaam en bloed, maar Christus zelf is in de hemel.

-9. Wat vind je ervan dat de H.C. van de mis zegt dat die 'in de grond van de zaak een vervloekte afgoderij' is?

10. Hoe kijkt de rooms-katholieke kerk aan tegen de herhaalde viering van het avondmaal?

- Volgens hen is het nodig voor onze vergeving:
- dat het offer van Christus in de mis 'tegenwoordig gesteld' wordt, en dus:
 - dat Christus telkens opnieuw op onbloedige wijze geofferd wordt.

11. Wat stellen gereformeerden hier tegenover?

Christus heeft zich aan het kruis voor eens en altijd opgeofferd voor ons; dat hoeft niet meer op de een of andere manier herhaald te worden.

12. Hoe moet je je voorbereiden op de viering van het avondmaal?

Je moet jezelf onderzoeken, dus kritisch naar jezelf kijken.

Les 17 (vervolg)

13. Want hoe spoort de apostel Paulus ons aan onszelf aan God toe te wijden? (Romeinen 12:1)

*Broeders en zusters,
met een beroep op Gods barmhartigheid vraag ik u
om uzelf als een levend, heilig en God welgevallig offer
in zijn dienst te stellen, want dat is de ware eredienst voor u.*

14. Wat houdt het in dat je jezelf onderzoekt?

Dat je jezelf deze drie vragen stelt (zie les 5, no.6):

- a) Besef ik echt hoe groot m'n schulden bij God zijn?
- b) Geloof ik echt dat God mij van deze schulden bevrijdt?
- c) Wil ik echt laten zien dat ik God dankbaar ben voor deze bevrijding?

15. Wat is niét en wat is wèl de bedoeling van dit zelfonderzoek?

- Je moet daardoor niet ontmoedigd raken en zo bang worden om het avondmaal nog mee te vieren.
- Je moet daardoor juist met nog meer overtuiging voor Christus kiezen en dus heel bewust het avondmaal meevieren.

16. Ons zelfonderzoek moet ons stimuleren avondmaal te vieren. Waarom is dat zo belangrijk?

Omdat het vieren van het avondmaal:

- geen vrijblijvende activiteit is, zodat we zelf mogen weten of we eraan meedoen, maar:
- een opdracht van Christus is, waarom alle gelovigen eraan mee horen te doen. (1 Korintiërs 11:24-25; zie ook 2)

- 17.a) Sommige kerkleden hebben er qua geloof moeite mee om het avondmaal mee te vieren. Wat kun jij voor geloofsmoeiten bedenken en wat valt daarvan te zeggen?
- b) Anderen hebben psychische moeiten met het avondmaal. Wat kun jij bedenken en wat valt daaraan te doen?

- 18. Mensen blijven soms opzettelijk weg bij het avondmaal.
- Wanneer móet je bij het avondmaal wegblijven?
 - Soms blijven mensen ook weg om een ander: 'Als de persoon die (mij) dat aangedaan heeft, meedoet, doe ik niet mee.' Wat valt hiervan te zeggen?
19. Waarom mogen kleine kinderen geen avondmaal vieren?
- Zij kunnen zichzelf niet goed onderzoeken.
 - Zij weten niet precies wat het avondmaal inhoudt.
- 20. Er zijn kerkgemeenschappen waar jonge tieners gewoon met het avondmaal mogen meedoen. Wat vind je daarvan?
21. Wie moet erop toezien dat het avondmaal verantwoord gevierd wordt?
- Elke deelnemer zelf, door middel van het zelfonderzoek.
 - De hele gemeente en namens haar de kerkenraad.
22. Waardoor ziet een gereformeerd-vrijgemaakt kerkenraad erop toe dat het avondmaal verantwoord gevierd wordt?
- Door kinderen eerst belijdenis te laten doen.
 - Door huisbezoek te brengen bij belijdende leden.
 - Door alleen gasten-van-buiten toe te laten die bij het eigen kerkverband horen en die een attest bij zich hebben (het zogenaamde avondmaalsbriefje = een verklaring dat ze belijdend lid zijn).
- 23. Er zijn gemeentes die 22c een te strakke regel vinden en die ook gelovigen uit een ander kerkverband toelaten, zonder attest, op grond van hun christen-zijn. Wat vind je daarvan?
- 24. Binnenkort ga ook jij misschien het avondmaal meevieren. Wat gaat dat voor jou betekenen, verwacht je?

18 TUCHT; DE SLEUTELS VAN HET HEMELSE KONINKRIJK
(Zondag 31)

1. Elke gemeenschap kent grenzen, ook de kerk. Wat wordt daarmee bedoeld?

- Dat je niet vrijblijvend met elkaar kunt omgaan, en dus:
- Dat je niet alle opvattingen en gedragingen van elkaar kunt aanvaarden.

2. Wat wordt daarom in de kerk toegepast?

- Tucht, dus dat je andere kerkleden aanspreekt op hun opvattingen en gedragingen als christen.
- Tucht is dus: kritiek en zo nodig straf.

3. Het is begrijpelijk dat we niet vrijblijvend met elkaar omgaan, want wat zegt Petrus over ons als gemeente?

U bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht. (1 Petrus 2:9)

4. Als je door tucht de grenzen van de kerk wilt bewaken, voor welke twee uitersten moet je dan oppassen?

- a) Je kunt de grenzen te nauw nemen.
 - Dan zie je de kerk als een gemeenschap van radicaal-toegewijde christenen en pas je de tucht vergaand toe.
 - Het risico daarvan is dat je je onbarmhartig opstelt tegenover minder-toegewijde kerkleden.
- b) Je kunt de grenzen te wijd nemen.
 - Dan zie je de kerk als een volkskerk voor haast iedereen en pas je de tucht nauwelijks toe.
 - Het risico daarvan is dat je minder-toegewijde kerkleden geen tegengas meer durft te geven.

5. Hoe gaan gereformeerden, als het goed is, om met de tucht?

Ze zoeken een balans tussen:

- a) Geduldig-zijn, in het besef dat christenen hier op aarde nooit verder komen dan tot een begin. Daarom proberen ze ook de minder-toegewijde kerkleden vast te houden door hun tijd en ruimte te geven voor groei naar Christus.
- b) Appellerend-zijn, in het besef dat God geen genoeg neemt met laksheid. Daarom doen ze een beroep op iedereen om Christus radicaal toegewijd te zijn.

6. Welke drie soorten tucht bestaan er binnen de kerk?

- a) De zelftucht (= het zelfonderzoek: les 17, no.14).
- b) De onderlinge tucht.
- c) De kerkelijke tucht.

7. Wat zijn de vier stappen van de onderlinge tucht?

- a) Kerkleden hebben aandacht voor elkaar.
- b) Zo nodig wijzen ze de ander onder vier ogen terecht.
- c) Als dat niet helpt, wijzen ze de ander terecht met iemand erbij.
- d) Als ook dat niet helpt, gaan ze ermee naar de kerkenraad. Deze stappen noemen we 'de weg naar Matteüs 18' (zie vers 15-17).

-8. Het toepassen van onderlinge tucht is moeilijk; dat heeft ook te maken met onze individualistische tijd. Leg dat eens uit.

- 9. a) Wat zegt Paulus in 1 Korintiërs 5:11 over onze omgang met foute mede-christenen en waarom zegt hij dat?
- b) Wat zegt Paulus in 1 Korintiërs 5:9-10,12 over onze omgang met niet-christenen?
- c) Welke waarschuwing staat, kort samengevat, in Psalm 1:1 voor deze omgang met niet-christenen, en wat kun je hiervan leren voor je stappen 's nachts in het weekend?
- d) Wat zijn de fundamentele verschillen tussen christenen en niet-christenen, en wat zijn de overeenkomsten?

Les 18 (vervolg)

10. Wat zijn de vijf fases van de kerkelijke tucht?

- a) Het weghouden bij het avondmaal.
- b) De eerste bekendmaking aan de gemeente, zonder naam.
- c) De tweede bekendmaking, met vermelding van de naam.
- d) De derde bekendmaking met datum van de buitensluiting.
- e) Het buiten de gemeente sluiten (dan mag je wel kerkdiensten bijwonen maar geldt je als een niet-christen, Matteüs 18:17).

11. Gaat het niet te ver dat mensen buiten de gemeente worden gesloten? (1 Korintiërs 5:13)

Nee, want in de Bijbel staat dat leden met een onchristelijke opstelling uit de gemeenschap verwijderd moeten worden .

12. Wat is onze bedoeling met de kerkelijke tucht?

- a) We willen voorkomen dat Gods naam door het slijk wordt gehaald.
- b) We willen voorkomen dat iemands slechte voorbeeld door anderen in de kerk wordt nagevolgd.
- c) We willen bereiken dat de zondaar tot inkeer komt.

-13. Tegen het toepassen van tucht worden als bezwaren genoemd:

- a) 'Volgens Matteüs 7:1-2 mag je niet oordelen.'
Wat valt daarvan te zeggen? (vergelijk Matteüs 7:3-5)
- b) 'Alleen God kent het hart.'
Wat valt daarvan te zeggen? (vergelijk Matteüs 7:16-18)

14. Kerkelijke tucht is niet het enige middel om de grenzen van de kerk te bewaken. Er zijn twee zogenaamde 'sleutels van het hemelse koninkrijk'. Wat wordt daarmee bedoeld?

Het doorgeven van Gods Woord:

- a) Aan de gemeente als geheel = de zondagse preken.
- b) Aan kerkleden afzonderlijk = de kerkelijke tucht.

15. Die term 'de sleutels van het hemelse koninkrijk' is natuurlijk beeldspraak. Waaraan herinnert deze beeldspraak?

Aan het paleis te Jeruzalem: daar had de paleis-beheerder de taak met zijn sleutel de toegang te bepalen tot de troonzaal, de schatkamer e.d. - dit namens de koning (Jesaja 22:20-22).

16. Ook de kerk is niet de baas over 'haar' twee sleutels. want wat moet ze goed beseffen?

- a) Ze heeft de sleutelmacht van koning Christus ontvangen (Openbaring 3:7; Matteüs 16:19; 18:18), en dus:
- b) Ze moet zijn Woord doorgeven en niet zichzelf profileren.

17. Wat wordt bedoeld met het hemelse koninkrijk?

- Gods rijk, waarvan Christus namens God de koning is.
- Dit rijk bevindt zich nu nog in de hemel maar komt bij Christus' terugkeer op de aarde.

18. Wanneer wordt met deze sleutels het koninkrijk voor je geopend en wanneer gesloten?

Dat hangt af van je reactie op het doorgegeven Woord:

- a) Luister je naar dat Woord, dan geldt Gods belofte voor je en gaat het koninkrijk dus open.
- b) Sluit je je af voor dat Woord, dan geldt Gods bedreiging voor je en gaat het koninkrijk dicht.

19. Als het hemelse koninkrijk voor je wordt opengedaan, wat betekent dat nu al voor je en wat betekent dat later voor je?

- a) Nu al mag je profiteren van de schatten van dat rijk, bijvoorbeeld: God scheldt je je schulden kwijt.
- b) Later mag je voorgoed in dat rijk leven: na je sterven in de hemel en bij Christus' terugkeer op de nieuwe aarde.

- 20. Wat is het mooie ervan om in Christus' rijk te leven?

19 ONZE OMMEKEER; DE WET; BEPROEVINGEN

(Zondag 32-33,44b)

- 1. Paulus schrijft: 'Een mens wordt vrijgesproken door te geloven, en niet door de wet na te leven' (Romeinen 3:28), maar Jakobus schrijft: 'Iemand wordt rechtvaardig verklaard om wat hij doet, en niet alleen om zijn geloof' (Jakobus 2:24). Hoe kun je die beide uitspraken met elkaar combineren?

2. Als christen hebben we alles aan Christus te danken, want wat doet Christus allemaal voor ons?
 - a) Hij heeft voor ons schatten verdiend (bijvoorbeeld vergeving), want Hij heeft zich voor ons opgeofferd.
 - b) Hij zorgt er ook voor dat we die schatten aanpakken, want Hij brengt ons door zijn Geest ertoe dat we geloven.
 - c) Hij maakt ons ook dankbaar voor die schatten, want Hij vormt ons door zijn Geest om tot andere mensen, die toegewijd aan God willen leven.

3. Wat is het doel ervan dat we ons als christen gedragen?
 - a) Zo laten we aan God zien hoe dankbaar we Hem zijn dat Hij ons door Christus heeft gered.
 - b) Zo merken we zelf dat ons geloof echt is, want als we vrucht dragen zijn we rank aan de wijnstok Christus (zie Johannes 15:4-5).
 - c) Zo stimuleren we anderen om ook in Christus te geloven.

4. Om christelijk te kunnen leven is bekering nodig. Wat betekent het woord bekering?

Ommekeer: we hebben God de rug toegekeerd en moeten nu weer naar Hem terugkeren.

5. Hoe noemt de H.C. de twee kanten van onze terugkeer?
 - a) Het afsterven van de oude mens.
 - b) Het opstaan van de nieuwe mens.

6. Wat wordt bedoeld met de oude en met de nieuwe mens?

- a) Je oude mens is je oude ik, je eigen persoon voorzover die net als Adam ongehoorzaam is aan God.
- b) Je nieuwe mens is je nieuwe ik, je eigen persoon voorzover die dank zij Christus gehoorzaam is aan God.

7. Hoe roept de profeet Micha ons op tot gehoorzaamheid?

*Er is jou, mens, gezegd wat goed is,
je weet wat de HEER van je wil:
niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten
en nederig de weg te gaan van je God. (Micha 6:8)*

- 8. a) Wat is het verschil tussen 'bekering' en 'wedergeboorte'?
(zie voor het laatste: Johannes 3:3-8)
- b) Hoe wordt in D.L.III/IV,12 onze ommekeer aangeduid?
 - c) De aanduidingen uit b zijn niet overdreven, want over iemand die tot inkeer is gekomen, wordt soms gezegd: 'Ik ken hem niet terug, hij is niet meer dezelfde.'
Maak dat eens duidelijk.
 - d) Ondanks b-c zal er overeenkomst bestaan tussen de persoon vóór en na z'n ommekeer, want hoe werkt volgens D.L. III/IV,16 onze nieuwe geboorte niet en hoe wel?

9. Er zijn mensen die plaats, datum en tijd van hun bekering kunnen noemen. Wat vind je daarvan?

- Soms heeft iemands terugkeer naar God inderdaad een krachtadig en duidelijk aanwijsbaar begin.
- Maar het kan daarbij niet blijven, want iemands terugkeer naar God is altijd een proces dat levenslang duurt.

10. Welke wens spreekt de dichter uit in Ps.19:15?

*Laten de woorden van mijn mond u behagen,
de overpeinzingen van mijn hart u bekoren,
HEER, mijn rots, mijn verlosser.*

Les 19 (vervolg)

11. Wat heeft God ons gegeven om ons gedrag na onze ommekeer op koers te houden?

Zijn wet, die samengevat is in de tien geboden.

12. Waar beginnen deze geboden mee?

- Niet met wat wij voor God moeten doen.
- Maar met wat God voor ons heeft gedaan: Hij heeft ons via Christus zijn liefde bewezen door ons te bevrijden uit de macht van het kwaad.

13. Waarom heeft God ons zijn geboden dan ook gegeven?

- a) Hij wil voorkomen dat we losraken van Christus en opnieuw slaaf worden van het kwaad.
- b) Hij wil bereiken dat we verbonden blijven met Christus en zo in vrijheid blijven leven.

-14. Dat lijkt tegenstrijdig: 'in vrijheid leven' en 'gebonden zijn'. Toch kan dat samengaan, want door onze band met Christus, door onze gehoorzaamheid zijn we in ons element, als een vis in het water. Waarom is dat zo?

15. Waarom ben je dan ook gehoorzaam aan Gods geboden?

- Je bent God dankbaar voor je bevrijding door Christus (12).
- Je erkent de heilzame bedoeling van Gods geboden (13).

-16. De 10 geboden komen hier aan de orde in verband met onze dankbaarheid. Maar ze kunnen ook iets duidelijk maken in verband met onze ellende. Wat dan?

17. Kunnen gelovigen zich helemaal aan Gods wet houden?

Nee: zelfs zij die in het gehoorzamen aan God het verst gekomen zijn (bijv. Abraham) staan nog maar aan het begin.

18. Hoe moeten we onze gehoorzaamheid waarderen?

- a) Die is heel wat in vergelijking met wat je van opstandelingen verwachten kunt.
- b) Die is maar pover in vergelijking met de volmaaktheid die van ons gevraagd wordt.

-19. Zelfs David, de man naar Gods hart, was onvolmaakt.

- a) Welke gebeurtenis is daarvan het bekendste bewijs?
- b) Wat zegt David in Psalm 51:6 over z'n wandaad?
- c) Dit alles maakt ons bescheiden en hoopvol. Leg eens uit.

-20. Bekering en gehoorzaamheid gaan soms samen met pijn. Christus zegt het zo: we worden gesnoeid om meer vruchten te dragen (Johannes 15:2).

- a) Geef eens voorbeelden van die pijnlijke snoei.
- b) Dit praten over pijn en snoei staat haaks op onze tegenwoordige cultuur. Maak dat eens duidelijk.

-21. Soms gaat het ons helemaal voor de wind en profiteren we volop van de Nederlandse vrede en welvaart. Is die voorspoed een zegen of een vloek? Geef argumenten voor je antwoord.

22. Als christen worden we telkens door de duivel en door God op de proef gesteld. Wanneer hebben we met beproevingen van de duivel en wanneer met beproevingen van God te doen?

Altijd tegelijkertijd:

- a) De duivel verleidt ons om God los te laten.
- b) God stimuleert ons voor Hem te (blijven) kiezen.

-23. In het Onze Vader bidden we: 'Breng ons niet in beproeving', maar in Jakobus 1:2 staat: 'Het moet u tot grote blijdschap stemmen als u allerlei beproevingen ondergaat.'
Waarom is dit toch niet tegenstrijdig?

20 DE TIEN GEBODEN

(Zondag 34-44a)

0. Welke onderwerpen komen in de 10 geboden aan de orde?

- | | |
|------------------------|------------------|
| 1) Het unieke van God. | 6) Het leven. |
| 2) De dienst van God. | 7) Het huwelijk. |
| 3) De naam van God. | 8) Het bezit. |
| 4) De dag van God. | 9) De waarheid. |
| 5) Het gezag. | 10) Het hart. |

1.1 In het 1e gebod worden afgoden verboden. Welke afgoden worden tegenwoordig vaak vereerd?

Seks, geld, je carrière, het eigen geluk; als je die dient gaat dat altijd ten koste van je liefde voor God en de naaste.

-1.2 Geef van dit laatste eens een voorbeeld.

-1.3 Soms denkt iemand: 'Als ik dat maar heb bereikt, gekocht of gedaan, dan ben ik gelukkig.'

- Vaak probeert zo iemand op deze manier een leegte in z'n leven te vullen. Wat kan de oorzaak zijn van zo'n leegte?
- Strikt genomen maakt zo iemand, met z'n begeerte naar dat ene, zich schuldig aan afgoderij. Leg dat eens uit.

2.1 In het 2e gebod worden beelden van God verboden. Wat voor beelden worden bedoeld?

Houten, gouden en dergelijke beelden van God, maar ook denkbeelden over God, waardoor we een al te menselijke voorstelling maken van God.

-2.2 Mensen zeggen wel eens: 'God is liefde? Dat klopt niet, want waarom laat Hij dan al die ellende gebeuren?'

- Wie zo praat maakt een al te menselijke voorstelling van God. Waar gaat zo iemand namelijk van uit?
- Hoe heeft God volgens 1 Johannes 4:9-10 zijn liefde laten merken aan ons?

3.1. In het 3e gebod wordt misbruik van Gods naam verboden. Hoe kun je dit gebod zogenaamd vroom overtreden?

Als je zegt: 'God wil het!', terwijl de Bijbel daar niets van zegt of heel iets anders zegt.

-3.2 Geef daar eens een voorbeeld van.

4.1 Wat is voor ons de blijvende betekenis van het 4e gebod?

- a) We moeten alle dagen van de week Gods Geest op ons laten inwerken.
- b) We moeten royaal tijd en geld besteden aan de kerk met haar eredienst en met haar leden.
- c) We moeten geen slaaf zijn van ons werk.

4.2 Christenen denken niet gelijk over de zondag, want ze leggen onder andere Kolossenzen 2:16-17 verschillend uit. Hoezo?

Volgens Paulus hoort de sabbat tot 'de schaduwen' die hun tijd hebben gehad met de komst van Christus.

- De één zegt daarom dat wij geen sabbat meer hebben en dat onze vrije zondag dus een (goede) menselijke inzet is.

- De ander zegt daarom dat alleen de joodse regels rond de sabbat voorbij zijn en dat onze vrije zondag dus de opvolger van de sabbat is en dan ook een goddelijk gebod.

5.1 Moeten we volgens het 5e gebod alles maar goed vinden wat onze ouders en andere gezagdragers van ons vragen?

Niet als ze dingen van ons vragen die ingaan tegen Gods Woord, want Petrus zei (Handelingen 5:29):
Men moet God meer gehoorzamen dan de mensen.

-5.2 a) Mensen die vroeger door hun vader of moeder mishandeld of misbruikt zijn, hebben vaak grote moeite met het vijfde gebod. Wat zou jij tegen hen zeggen?

b) Gezagdragers oefenen hun gezag uit namens God. Hoe moeten ze hun gezag dan ook gebruiken?

Les 20 (vervolg)

6.1 Volgens het 6e gebod mogen we geen wraak nemen. Dat geldt niet voor iedereen. Hoe zit dat?

- a) Ik mag voor mezelf nooit wraak nemen; wel mag ik mezelf of anderen verdedigen (Exodus 22:2).
- b) De overheid moet namens God wel het kwade wreken; daarvoor gaf God haar 'de zwaarmacht' (Romeinen 13:4).

-6.2 In Prediker 7:13,16-17 staat: 'Wie maakt recht wat God krom heeft gemaakt? Wees niet al te rechtvaardig. Maar gedraag je ook niet al te onrechtvaardig.' Wat bedoelt Prediker?

7.1 Volgens het 7e gebod moet je zorgvuldig omgaan met je seksualiteit. Wat betekent dat voor een stel dat verkering heeft?

- a) Ze moeten elkaar eerst officieel trouw beloven op het stadhuis, met God en mensen als getuige (Maleachi 2:13-16).
- b) Dan pas mogen ze 'één vlees' ('één lichaam') zijn, dat wil zeggen: een gemeenschappelijk leven leiden en dan ook met elkaar samenwonen en seksuele gemeenschap hebben (Genesis 2:24; vergelijk 1 Korintiërs 6:15-7:4).

-7.2 Tegenwoordig is de seksuele gemeenschap vaak losgekoppeld van het huwelijk. Daarom is het belangrijk te weten: wat is eigenlijk de waarde van de seksuele gemeenschap?

7.3 Welke opdrachten van God horen bij het huwelijk?

- a) Elkaar liefhebben en dienen (vergelijk Efeziërs 5:25,33).
- b) Elkaar trouw blijven. (Matteüs 19:6-9).
- c) Kinderen krijgen en grootbrengen.

-7.4 Stel, je huwelijk is aan het vastlopen en je wordt ook nog verliefd op iemand die jou kan geven wat je partner mist. Hoe moet je met deze situatie omgaan?

8.1 Het 8e gebod gaat ervan uit dat we eerlijk werken. Maar wat is het doel van ons werk, betaald en onbetaald?

- a) De aarde, de samenleving en onszelf tot ontwikkeling brengen.
- b) Voorzien in ons levensonderhoud.
- c) Royaal kunnen weggeven aan de kerk en aan mensen die hulp nodig hebben.

-8.2 Kun je meer noemen waarom werken goed is voor een mens?

8.3 Het is haalbaar om vrijgevig te zijn, want we kunnen vertrouwen op Gods zorg voor ons. Wat zei Christus hierover? (Matteüs 6:31-33; Lucas 12:22-34)

*Vraag je dus niet bezorgd af: 'Wat zullen we eten?' of:
'Wat zullen we drinken?' of: 'Waarmee zullen we ons kleden?'
- dat zijn allemaal dingen die de heidenen najagen.
Jullie hemelse Vader weet wel
dat jullie dat alles nodig hebben.
Zoek liever eerst het koninkrijk van God
en zijn gerechtigheid,
dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden.*

9.1 Volgens het 9e gebod moeten we de waarheid spreken. Toch moeten we daarbij voorzichtig zijn. Waarom?

- Wat we zeggen mag niet ten koste gaan van de ander, maar moet voortkomen uit liefde voor de ander.
- Daarom kun je vaak beter zwijgen en moet je soms zelfs onwaarheid zeggen.

-9.2 Geef van dit laatste eens een voorbeeld .

10.1 Wat is de eerste betekenis van het 10e gebod?

- Je mag niet jaloers zijn op een ander om wat hij heeft of kan.
- Maar je moet tevreden zijn met wat God je heeft gegeven.

-10.2 Zondag 44 H.C. legt het 10e gebod anders uit. Hoe dan?

21 ONS BIDDEN
(Zondag 45-52)

1. Hoe spoort Paulus ons in Filippenzen 4:4-7 aan ons als christen te gedragen en tot God te bidden?

*Laat de Heer uw vreugde blijven;
ik zeg u nogmaals: wees altijd verheugd.
Laat iedereen u kennen als vriendelijke mensen.
De Heer is nabij.
Wees over niets bezorgd, maar vraag God wat u nodig hebt
en dank hem in al uw gebeden.
Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat,
uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren.*

2. Waarom mogen we het niet zelf weten of we al of niet bidden?

God heeft ons òpgedragen te bidden, want:
a) We geven daarmee God de eer die Hem toekomt.
b) We leren daardoor God en onszelf beter kennen.

3. Bidden hoort dus bij ons leven als christen. Waarom dan?

a) Daardoor bestrijden we onze eenzaamheid en egocentrie.
b) Daardoor erkennen we onze afhankelijkheid van God.
c) Daardoor spreken we ons vertrouwen uit in Christus.
d) Daardoor betrekken we God bij ons leven van alle dag.

- 4. a) Er zijn mensen die alleen bidden als ze er behoefte aan hebben. Welk risico loop je dan?
b) Als je God wilt betrekken bij het nemen van beslissingen, hoe moet je dat dan doen?

5. Ons leven moet gestempeld worden door ons bidden. Hoe kunnen we dat bereiken?

a) Door elke dag en op vaste momenten te bidden.
b) Door bij allerlei gelegenheden tegenover God kort te reageren op wat we meemaken: 'schietgebeden'.

6. Hoe moeten en mogen we ons tot God richten?

Als een kind, dus: bescheiden en vertrouwelijk.

7. Waarom moeten we God bescheiden benaderen?

Er is een fundamenteel verschil tussen Hem en ons:

- a) We zijn kwetsbare schepselen van God de Schepper.
- b) We zijn ongehoorzaam en dus afhankelijk van Gods vergeving.

8. Waarom kunnen we God vertrouwelijk benaderen?

Als onze Vader wil Hij dat we met Hem delen wat er bij ons leeft aan vreugde, verdriet en zorgen.

-9. Christus heeft ons geleerd het Onze Vader te bidden. Welke tweedeling kun je in de zes gebeden hiervan aanbrengen?

10. Welke vijf onderwerpen moeten regelmatig in onze gebeden voorkomen?

- a) Lof, dank: vooral om Gods liefde door Christus.
- b) Vergeving: voor onze ongehoorzaamheid.
- c) Moeiten: die mogen we allemaal voorleggen.
- d) Verzoeken: om wat we nodig hebben.
- e) Voorbede: voor onze medemensen en de overheid.

- 11.a) God om vergeving vragen gaat ons meestal makkelijk af. Wanneer wordt het móeijlijk God om vergeving te vragen?
- b) In ons voorleggen van moeiten aan God mogen we niet te ver gaan. Welke grenzen moeten we in acht nemen?
- c) We mogen onze wensen aan God voorleggen. Mogen we God ook om een auto vragen? Geef argumenten.
- d) God wil dat je ook voor je vijand bidt. Als je dat doet, wat gebeurt er dan in je hóuding tegenover die vijand?
- e) Er zijn situaties denkbaar dat je woordloos bidt. Maak dat eens duidelijk.

Les 21 (vervolg)

-12. Er zijn mensen die (tijdelijk) niet meer bidden, met als argument: 'Het is zo'n chaos bij mij; ik weet niet goed wat ik tegen God moet zeggen.'

Toch is het belangrijk dat ze doorgaan met bidden, want wat voor bemoedigends kunnen ze halen uit Romeinen 8:26?

13. Vaak sluiten we ons gebed af met de woorden: 'om Christus' wil' of: 'in Jezus' naam'. Wat betekenen deze slotwoorden?

We leggen ons gebed aan God voor met een beroep op Christus' werk; omdat Hij zich voor ons heeft opgeofferd:

- a) rekent God het ons niet aan dat we telkens falen, ook in ons bidden;
- b) is God bereid te luisteren naar ons bidden en daarop te reageren.

14. Waarom doen rooms-katholieken in hun bidden vaak een beroep op Maria en andere heiligen?

Die kunnen volgens hen bij de Vader of bij Christus voor ons een goed woordje doen:

- Maria, omdat zij de moeder van Christus is.
- Andere heiligen, omdat zij door hun christelijk leven verdiensten hebben opgebouwd (zie les 13, no.18-19)

15. Wat is het hoofdbezwaar tegen dit beroep op heiligen?

We hebben aan Christus' pleiten voor ons genoeg, want:

- a) Hij is de enige weg naar de Vader.
- b) Hij kan door zijn mens-zijn met ons meevoelen.

-16.a) Een beroep doen op heiligen is ook zinloos, want wat staat in Jesaja 63:16 over de mogelijkheid tot contact tussen gestorven en levende gelovigen?

- b) Toch zijn de gestorven gelovigen wel terdege betrokken bij ons leven op aarde. Wat staat hierover in Openb.6:9-11?

17. Hoe krijg je zekerheid dat God naar je luistert?

- Niet door af te gaan op je gevoel dat je contact maakt, want dat voel je vaak helemaal niet.
- Maar door te vertrouwen op Gods belofte dat Hij luistert, en daarmee kom je nooit bedrogen uit.

18. Wanneer verhoort God onze verzoeken aan Hem?

Alleen als Hij het nodig vindt voor ons.

19. Wat krijgen we altijd als we erom vragen, en waarom?

De hulp van de Heilige Geest, want die hebben we altijd nodig om als christen te kunnen leven.

20. Geef eens voorbeelden van de onopvallende manier waarop God onze gebeden vaak verhoort.

- a) Je hebt gebeden om rust, een uitweg, genezing, gezond opstaan, kracht tegen duivelse verleidingen.
- b) En daarna voel je je rustiger, zie je een uitweg, ontvang je genezing, stá je gezond op, blijf je tegen de zonde vechten.

-21.a) Geef eens een voorbeeld ervan dat het maar goed is dat God niet alle gebeden van ons verhoort.

- b) Mensen die nooit bidden, krijgen van God toch eten, werk, kracht voor naastenliefde enzovoort. Wat voor zin heeft het dan nog dat wij bidden voor dat soort zaken?
- c) Wat is het nut ervan dat in gezinnen voor en/of na het eten altijd hardop wordt gebeden?

-22. Ook als je alleen bidt, is het vaak moeilijk je aandacht erbij te houden.

- a) Hoe kun je jezelf ermee helpen om aandachtig te bidden?
- b) Hoe kun je jezelf ermee helpen dat er meer afwisseling komt in je gebed?

22 DE NED. GELOOFSBELIJDENIS EN DE DOPERS; DE DORDTSE LEERREGELS EN DE REMONSTRANTEN

1. Waarom heeft Guido de Bres in 1561 de N.G.B. opgesteld?

Hij wilde de rooms-katholieke overheid duidelijk maken:

- a) De gereformeerden hebben op veel punten een andere opvatting dan de rooms-katholieke kerk.
- b) Maar ze staan beslist niet op één lijn met de dopers.

2. Hoe dachten de dopers over de Bijbel?

- a) Voor hen stond de Bijbel maar op de tweede plaats.
- b) Veel belangrijker vonden ze 'het inwendige licht', dus wat de Geest iemand rechtstreeks ingeeft.

-3. a) Waarom heten de 16^{de} eeuwse dopers ook wéderdopers?
b) Wat is er fout aan als je je laat leiden door wat de Geest jou rechtstreeks ingeeft?

4. Waardoor zijn de wederdopers berucht geworden?

In 1534 hebben ze tijdelijk Münster in bezit genomen.
- Ze meenden dat deze stad het nieuwe Jeruzalem was.
- Volgens hen was de rest van de wereld verdorven en was het geoorloofd daartegen geweld te gebruiken.

-5. Christus geeft geen ruimte ons tegen de wereld af te zetten.

- a) Wat houdt Hij ons voor in Matteüs 13:29-30?
- b) Soms wordt deze tekst ook gebruikt om kerkelijke tucht af te wijzen. Wat valt daarvan te zeggen? Zie hierbij Christus' uitleg in Matteüs 13:38.

6. Hoe heten de latere, niet-gewelddadige wederdopers?

- Mennonieten of Menisten, genoemd naar hun nieuwe leider: Menno Simonsz. (een Friese ex-pastoor).
- In Nederland: Doopsgezinden; in Amerika: Amish.

7. Waarom heeft de Synode van Dordrecht in 1618/19 de D.L. opgesteld?

In die tijd was er een felle discussie binnen de Gereformeerde Kerken over de vraag of je ook zelf eraan moet meehelpen om gered te worden.

8. Hoe dachten de twee partijen hierover?

- a) - Volgens de remonstranten is de mens van zichzelf ziek: door z'n vrije wil en met hulp van God kan hij zichzelf beter maken.
- Onze redding hebben we dus mee aan onszelf te danken. (Hiermee stonden ze dicht bij Pelagius, zie les 24, punt 1d)
- b) - Volgens de contra-remonstranten (= de D.L.) is de mens van zichzelf dood door z'n overtredingen: alleen door God kan hij weer levendgemaakt worden.
- Onze redding hebben we dus volledig aan God te danken. (Dit werd ± 400 al geleerd door Augustinus, t.o. Pelagius)

- 9. Deze visies hebben ook betekenis voor het leven van alledag: hoe kijk je tegen controle-maatregelen in de samenleving aan en tegen het straffen van kinderen:

- a) Als je gelooft dat de mens in principe goed is?
b) Als je gelooft dat de mens in principe slecht is?

10. In de Dordtse Leerregels gaat het vooral over uitverkiezing en verwerping. Wat wordt daarmee bedoeld?

Al vóór het ontstaan van de wereld heeft God bepaald wie van de ongehoorzame mensen het eeuwige leven of de eeuwige dood tegemoet zouden gaan.

11. Op grond waarvan zijn volgens de gereformeerden mensen tot het eeuwige leven uitverkoren?

- Op grond van Gods eigen vrije keus: in zijn gunst wilde Hij het zo (vroeger noemden we dat 'Gods welbehagen').
- Daarbij rekende Hij niet met wat iemand zelf zou gaan doen.

Les 22 (vervolg)

-12. Welke uitspraak is volgens jou de juiste:

- a) Geloof is een grond van onze uitverkiezing, want God kiest ons uit omdat (Hij van tevoren zag dat) we geloven, òf:
- b) Geloof is een bewijs/vrucht van onze uitverkiezing, want we geloven omdat God ons heeft uitverkoren ?

13. Moeten we dan maar passief afwachten totdat God ons tot geloof brengt en zo laat merken dat Hij ons heeft uitgekozen?

Nee, want we hebben allereerst te maken met onze verantwoordelijkheid: God doet een beroep op ons om te geloven en daaraan moeten we gehoorzamen.

14. Maar wat hebben we dan aan de uitverkiezing?

- Daardoor kunnen we erop vertrouwen dat achter en in ons gehoorzamen God werkzaam is.
- We hoeven dus niet op eigen kracht voor God te kiezen, want God helpt ons omdat Hij al voor ons heeft gekozen.

15. Hoe spreekt Paulus over de verhouding tussen de activiteit van God en die van ons? (Filippenzen 2:12-13)

*Blijf u inspannen voor uw redding,
en doe dat in diep ontzag voor God,
want het is God die zowel het willen als het handelen
bij u teweegbrengt, omdat het hem behaagt.*

-16.a) 'Uitverkorenen zijn beter dan niet-uitverkorenen.'

Wat zeggen D.L.I,7 en III/IV,7 over deze stelling?

- b) Vaak zitten mensen met de vraag: 'Waarom redt God de één wel en de ander niet?' Of: 'Waarom redt Hij niet àlle mensen?' Waarom hebben we volgens D.L.I,18 geen reden opstandig te zijn over Gods uitkiezen en verwerpen?
- c) Aan wie moeten we geloof en ongeloof toeschrijven?
(zie hierover: Handelingen 13:46-48)

17. Op grond waarvan zijn volgens de gereformeerden mensen verworpen en voor de eeuwige dood bestemd?

- Op grond van Gods eigen vrije keus: Hij wilde het zo; maar daarbij rekende Hij met hun ongelof.
- Dat God mensen verworpt houdt dus in dat Hij hen laat in de ellende waarvoor ze zelf gekozen hebben; hun verwerping is daarom hun eigen schuld en tegelijk het gevolg van Gods rechtvaardige strengheid.

-18. Welke visie op Gods verwerpen van mensen wordt gereformeerden toegeschreven volgens het slotwoord van de D.L.?

19. Wat leerden de remonstranten over Christus' reddingswerk?

De leer van de algemene verzoening:

(dit is iets anders dan de alverzoening, zie les 7, no.12)

- a) Op Golgota heeft Christus zich voor àlle mensen opgeofferd: de reddingsboei is iedereen toegeworpen.
- b) Omdat de mens een vrije wil heeft, hangt het van hemzelf af of hij ook profiteert van Christus' offer en dus gered wordt; hij moet dus zelf de reddingsboei grijpen.

20. Wat stellen de D.L. II en III/IV daartegenover?

- a) Op Golgota heeft Christus zich alleen opgeofferd voor de úitverkorenen.
- b) Omdat de mens een verdorven wil heeft, dus eigenwijs is, kan en wil hij zichzelf niet redden: hij duwt de reddingsboei weg.

21. Hoe kan de mens volgens de D.L. dan toch gered worden?

- Christus zèlf zorgt ervoor dat de uitverkorenen profiteren van zijn offer en dus gered worden.
- Daarvoor brengt Hij hen door zijn Geest tot geloof, zodat ze de reddingsboei aanpakken.

-22.a) Wat vind je van de oproep: 'Laat Jezus toe in je hart'?

- b) Waarom gaan uitverkorenen nooit verloren? (zie D.L.V,8)

23 DE KERKORDE

1. Wat is een kerkorde (K.O.)?

Een geschrift van de kerk, waarin regels staan voor de gang van zaken in de kerk, plaatselijk en landelijk.

2. Wat is het doel van een kerkorde?

- a) Om alles stijlvol en in goede orde te laten gebeuren, en zo:
- b) Om te helpen dat de kerkleden en de kerken in vrede met God en met elkaar leven (aldus Paulus in 1 Kor.14:33,40).

3. Wanneer is onze kerkorde ontstaan?

- a) In 1571; toen is op de eerste Nederlandse synode te Emden de grondslag gelegd van onze kerkorde.
- b) In 1618/19; toen vond op de synode te Dordrecht de laatste herziening plaats uit die tijd.

4. Welke vier onderwerpen worden in de kerkorde besproken?

- a) De ambten.
- b) De vergaderingen.
- c) Het toezicht op de leer; de kerkdiensten.
- d) Het toezicht op de kerkleden en ambtsdragers: de tucht.

5. Welke drie ambten zijn er in de gereformeerde kerken?

- a) Het ambt van dienaar des Woords = predikant; sommige predikanten hebben een speciale taak: ze geven les aan de opleiding voor predikanten in Kampen of ze zijn zendeling.
- b) Het ambt van ouderling.
- c) Het ambt van diaken.

-6. Als je nadenkt over het ambt, kun je met de verantwoordelijkheid van de gemeente beginnen of met de verantwoordelijkheid van de ambtsdragers zelf.

- a) Waarmee moet je volgens jou beginnen als je afgaat op Efeziërs 4:11-12 en 1 Tessalonicenzen 5:12-14?
 - b) In het bevestigingsformulier voor ouderlingen en diakenen lopen de gedeelten over beide ambten niet parallel. Met wiens verantwoordelijkheid begint het stuk over de ouderlingen en waarmee begint het stuk over de diakenen?
- 7. a) Hoe is de gemeente waar jij bij hoort georganiseerd, welke commissies en projectgroepen zijn er?
b) Voor welke taak wil jij te zijner tijd je gaven inzetten?
8. Welke vergaderingen worden geregeld gehouden?
- a) De kerkenraad.
 - b) De classis: komt eenmaal in de drie maanden samen; die bestaat uit afgevaardigden van kerken uit dezelfde buurt.
 - c) De particuliere synode: komt eenmaal per jaar samen; die bestaat uit afgevaardigden uit dezelfde provincie.
 - d) De generale synode: komt eenmaal in de drie jaar samen; die bestaat uit afgevaardigden uit het hele land.
9. Wat is het grote verschil tussen deze vergaderingen?
- a) De kerkenraad is de belangrijkste vergadering; die is een blijvend bestuur en regelt alle plaatselijke zaken.
 - b) De classis, particuliere en generale synode (G.S.) zijn geen blijvende besturen, maar bestaan alleen zo lang ze vergaderen; zij regelen alleen de zaken:
 - waar een kerkenraad niet uitkomt (bijvoorbeeld als iemand een bezwaar heeft tegen een kerkenraadsbesluit);
 - waarmee de kerken sámen te maken hebben (bijvoorbeeld het besturen van de opleiding voor predikanten en het samenstellen van een liedboek).
- 10. Ook verder heeft een G.S. maar heel beperkte bevoegdheden.
- a) Waarom mag een synode niet discussiëren over de politieke situatie in bijv. het Midden-Oosten? (zie art.30 K.O.)
 - b) Waarom mag een synode niet op eigen initiatief gaan praten over bijv.: 'De jeugd in onze kerken'? (zie weer art.30)

Les 23 (vervolg)

- 11. Als een G.S. is gesloten, bestaat die niet meer (zie 9b). Toch moet in de tijd tot de volgende synode nog veel bestudeerd of geregeld worden. Daarvoor benoemt elke synode deputaten.
- Noem eens enkele generaal-synodale deputaatschappen.
 - In het buitenland hebben sommige gereformeerde kerken een bisschop. Wat zijn de voordelen en wat zijn de nadelen van een gereformeerde bisschop?

12. Als een kerkenraad de belangrijkste vergadering is, waarom worden de classis, de particuliere en de generale synode toch 'méérdere vergaderingen' genoemd?

Omdat daarin een áántal kerken zijn vertegenwoordigd.

13. Hoe moeten we ons opstellen tegenover een uitspraak van een meerdere vergadering?

De uitspraak die bij meerderheid van stemmen gedaan is, zal als bindend worden aanvaard, tenzij bewezen wordt dat zij in strijd is met het Woord van God of met de kerkorde. (art.31b K.O.)

14. Wat zijn kerkelijke besluiten dus niet?

Adviezen die je zomaar naast je neer kunt leggen.

15. Door uitspraken van meerdere vergaderingen als bindend te aanvaarden geven we als kerken aan dat we independentisme afwijzen. Wat willen we dus niet en wat willen we wel?

- We willen ons niet helemaal onafhankelijk van elkaar opstellen, al blijven we nadruk leggen op de zelfstandigheid van de plaatselijke kerk.

- We willen rekening houden met elkaar (1 Korintiërs 11:16; 14:36); daarom hebben we op bepaalde punten afstand gedaan van onze plaatselijke zelfstandigheid.

16. Deze inperking van de eigen bevoegdheid is aanvaardbaar, want door het 'tenzij' uit art.31b geven onze kerken aan dat ze hiërarchie afwijzen. Wat mag dus niet gebeuren?

- a) Geen kerk mag over andere kerken heersen (art.83 KO).
- b) Ook mag niemand gedwongen worden in strijd te handelen met de Bijbel of met gemaakte afspraken.

-17.a) Stel, een G.S. spreekt uit: 'Vrouwen moeten predikant kunnen worden!' Maar een kerkenraad vindt het duidelijk dat die synode-uitspraak in strijd is met Gods Woord. Wat moet die kerkenraad met zo'n uitspraak doen?

- b) Lastig blijft dat een G.S. te veel kan besluiten, waardoor sommige plaatselijke kerken zich onnodig beperkt voelen in hun vrijheid. Geef daar eens een voorbeeld van.

18. Wat is een attestatie?

Een verklaring van de kerkenraad waarin hij een andere kerkenraad mededeelt of een kerklid op dat moment 'gezond is in leer en leven'.

19. Wanneer heb je een attestatie nodig?

- a) Als je verhuist naar het grondgebied van een zusterkerk.
- b) Als je in een zusterkerk het avondmaal wil meevieren.

-20.a) Waarom vraag je geen attestatie òp maar áán?

- b) Wat doet een kerkenraad met een attestatie van een belijdend lid als die klaar is, en waarom doet hij dat?
- c) Wat doet een kerkenraad met een attestatie van een dooplid als die klaar is, en waarom doet hij dat?

21. Hoe belangrijk regels ook zijn, uiteindelijk is beslissend of we gestimuleerd worden amen te zeggen op een Psalm als 68:20.

*Geprezen zij de Heer, dag aan dag,
deze God draagt ons en redt ons.*

24 KERKGESCHIEDENIS: EERSTE T/M NEGENTIENDE EEUW

- 1. De kerkgeschiedenis gaat over eeuwenoude dwalingen en hervormingen. Wat voor zin heeft het daarover te horen:
 - a) Volgens Ps.78:4?
 - b) Volgens Ps.78:7-8?

2. Vertel eens over vier dwaalleraren uit de vroege kerk.
 - a) Marcion, ± 150: hij zag een groot verschil tussen:
 - De toornende God van het Oude Testament, die de Schepper van alles is en de bewerker van het kwaad; en:
 - De liefdevolle God van het Nieuwe Testament, die zijn Zoon stuurde om ons te bevrijden van de Schepper-God.
 - b) Montanus, ± 150: hij zag zichzelf als de spreekbuis van de Heilige Geest; ook verdedigde hij:
 - Het spreken in vreemde talen (tongentaal of klanktaal).
 - Het profeteren, waardoor de Bijbel aangevuld werd met nieuwe bekendmakingen van God.
 - De verwachting dat de komst van het nieuwe Jeruzalem heel dichtbij was.
 - c) Arius, ± 300 (bestreden door Athanasius): volgens hem was Christus geen God:
 - Hij was het eerste en hoogste schepsel van God.
 - Hij was alleen als leraar en voorbeeld op aarde gekomen.
 - d) Pelagius, ± 400 (bestreden door Augustinus); hij stelde:
 - De mens is van zichzelf gezond: het verkeerde doet hij na onder invloed van z'n omgeving.
 - Met z'n vrije wil kan hij op eigen kracht het goede doen.

3. In de Middeleeuwen ging de Bijbel al meer dicht. Maar er is toen reformatie = hervorming gekomen. Door wie?

Luther en Calvijn met hun medestanders.

4. Wanneer vond Luthers eerste hervormingsdaad plaats?

Op 31 oktober 1517, toen hij in Wittenberg 95 stellingen publiceerde tegen de aflat.

5. Wat was een van Luthers belangrijkste werkzaamheden?

De vertaling van de Bijbel in het Duits uit de oorspronkelijke talen (Hebreeuws en Grieks).

6. Waardoor heeft Calvijn (gestorven in 1564) grote invloed uitgeoefend?

- a) Door z'n boek over de gereformeerde leer, de Institutie, en door z'n bijbelcommentaren.
- b) Door z'n theologische hogeschool in Genève.

7. Tot vandaag toe merken we de invloed van Calvijn in de gereformeerde kerken. Hoe dan?

De N.G.B. en de H.C., de oude liturgische formulieren voor doop en avondmaal en de oude delen van de kerkorde zijn allemaal geschreven door leerlingen van Calvijn.

8. Wat heeft Calvijn bereikt voor de gereformeerde kerkdienst?

Er worden berijmde psalmen gezongen, en wel:

- a) Door de gemeente (en niet door een koor).
- b) In de volkstaal (en niet in het Latijn).
- c) Met goed te leren maar stijlvolle melodieën.

-9. Tegenwoordig gebeurt het regelmatig dat een koor meewerkt aan een kerkdienst. Wat is daar voor en wat is daar tegen?

-10. Een belangrijk punt van de Reformatie was dat het Latijn als kerktaal vervangen werd door de volkstaal.

- a) Hoe blijkt uit Handelingen 2:7-11 dat de Reformatie terecht voor de volkstaal gekozen heeft?
- b) Soms verdedigen kerkmensen: 'Het is helemaal niet erg dat de kerk een eigen taalgebruik heeft en dat buitenstaanders hun best moeten doen die taal te leren begrijpen. Elke groep heeft nu eenmaal z'n eigen taaltje, van voetballers tot artsen.' Wat valt hiervan te zeggen?

Les 24 (vervolg)

11. Wat is de belangrijkste synode uit de begintijd van de gereformeerde (= hervormde) kerken in Nederland?

De nationale synode te Dordrecht in 1618-1619, bijgewoond door afgevaardigden uit heel West-Europa.

12. Wat heeft deze synode allemaal gedaan?

- a) De Dordtse Leerregels opgesteld, ofwel de Vijf Artikelen tegen de Remonstranten.
- b) Een ondertekeningsformulier opgesteld (dat wij, gemoder-niseerd, nog altijd hebben, les 4, no.19).
- c) Voorbereidingen getroffen voor het maken van de eerste complete bijbelvertaling in het Nederlands uit de oorspronkelijke talen.

13. Waarom heet deze bijbelvertaling de 'Staten-vertaling'?

De Staten-Generaal, de toenmalige hoogste overheid, heeft opdracht gegeven voor deze vertaling en heeft die ook betaald.

14. Wat zijn extra in de Staten-vertaling opgenomen?

Kanttekeningen, met daarin andere vertaal-mogelijkheden, tekst-verwijzingen en uitleg.

15. In de 18e en 19e eeuw was er veel ongereformeerds in de Nederlandse Hervormde Kerk. Het verzet daartegen liep erop uit dat er tweemaal een breuk ontstond. Welke breuken?

- a) De Afscheiding: die is begonnen in 1834 te Ulrum (Groningen), o.l.v. ds. Hendrik de Cock.
- b) De Doleantie (men doleerde = klaagde over onrecht): die is begonnen in 1886 te Amsterdam, o.l.v. Abraham Kuyper. Daardoor ontstonden twee nieuwe gereformeerde kerkgemeenschappen, die het gezag van de kerkelijke papieren uit de 16e en 17e eeuw (zie 7 en 12a-b) herstelden.

16. Wat gebeurde met de kerken van Afscheiding en Doleantie?

- a) Ze verenigden zich in 1892 onder de naam 'De Gereformeerde Kerken in Nederland'.
- b) Een klein deel van de afgescheidenen bleef apart onder de naam 'Christelijke Gereformeerde Kerk'.

-17. De gebeurtenissen van no.15-16a zijn eens aangeduid als 'het wonder van de 19e eeuw'. Waarom, denk je?

18. Waarom gingen de christelijke gereformeerden niet mee met de 'Vereniging'?

- a) Ze vonden dat die vereniging te veel door de synode werd opgedrongen aan de kerken.
- b) Ze waren bang voor de invloed van Kuypers persoonlijke leer over verbond en doop.

-19. Gereformeerden in de Nederlandse Hervormde Kerk hebben de Afscheiding en Doleantie vaak afgewezen met het argument: 'De kerk is onze moeder, en als die ziek is mag je haar niet in de steek laten.' Wat valt hiervan te zeggen?

-20. Als je kijkt naar de gebeurtenissen uit de kerkgeschiedenis, zie je alleen maar bezige mensen en toevalligheden. Volgens Genesis 3:15 valt er meer over deze geschiedenis te zeggen.

- a) Wie zijn 'achter de schermen' bezig?
- b) Waar loopt de kerkgeschiedenis op uit?

21. Er wordt veel gestreden in de kerkgeschiedenis en daarbij valt soms weinig van de Geest te merken. Wat zegt Paulus in Galaten 5 (vs.22-23,25) over de Geest?

*De vrucht van de Geest is
liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid,
geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing (....)
Wanneer de Geest ons leven leidt,
laten we dan ook de richting volgen die de Geest ons wijst.*

25 DE NEDERLANDSE KERKGESCHIEDENIS IN DE TWINTIGSTE EEUW

1. Al vóór 1892 (zie les 24, no.16) waren een paar groepen afgescheidenen apart gaan staan. Hoe was in de 20e eeuw de geschiedenis van deze groepen?
 - a) In 1907 zijn ze o.l.v. ds. G.H.Kersten samengegaan onder de naam: De Geref.Gemeenten in Nederland en Noord-Amerika; hun theologische opleiding is in Rotterdam; ruim 100.000 leden.
 - b) Een deel van deze groepen bleef ook in 1907 apart staan: De Oud-Gereformeerde Gemeenten in Nederland; ruim 18.000 leden.
 - c) In 1953 heeft zich o.l.v. ds. C.Steenblok een groep van a afgesplitst onder de naam: De Gereformeerde Gemeenten in Nederland; ruim 21.000 leden.

2. Wat wordt bedoeld met de kwestie-Geelkerken?

Dr.Geelkerken, predikant te Amsterdam, wilde onbeslist laten of de twee bomen en de sprekende slang uit Gen.2-3 letterlijk of niet-letterlijk moeten worden opgevat; hij vond dat een kwestie van uitleg.

3. Hoe hebben de Geref.Kerken hierop gereageerd?

Volgens de synode van Assen 1926 deed Geelkerken afbreuk aan het gezag van de Bijbel: de twee bomen en de slang moeten duidelijk letterlijk worden opgevat; ze waren 'zintuiglijk-waarneembare werkelijkheden'.

- 4. a) Een stelling: 'Als je met een camera in het paradijs had gestaan, had je het gesprek van de slang en Eva op een dvd kunnen opnemen.' Wat valt daarvan te zeggen?
- b) En wat had je op die dvd gezien van het gebeuren vermeld in Genesis 3:21?
- c) Waarom is het erg als er vraagtekens gezet worden bij het echt-gebeurd-zijn van Genesis 1-3?

5. Waarom vond vanaf 1944 de Vrijmaking plaats?
 - a) Om de leer over verbond en doop die de toenmalige synodes bindend aan de kerken oplegden.
 - b) Om het kerkrecht dat die synodes toepasten.

6. Wat voor leer werd aan de kerken opgelegd?
 - a) De doop is een onderstreping van de wedergeboorte.
 - b) Niemand weet zeker of baby's van gelovigen wedergeboren zijn; toch worden zij gedoopt; dat kan alleen op grond van hun veronderstelde wedergeboorte, dus omdat we hen hóuden voor wedergeboren.
 - c) Blijkt een gedoopte later níét wedergeboren te zijn, dan heeft hij vroeger geen volle doop ontvangen en nooit echt bij het verbond gehoord.

- 7. De synodale leer over verbond en doop wordt door gereformeerden afgewezen:
 - a) Wat wordt volgens hen door de doop onderstreept?
 - b) Waarom worden volgens hen baby's gedoopt?
 - c) Wie horen bij Gods verbond volgens de synodale leer, en wie volgens de gereformeerde leer?
 - d) Wat voor bemoedigends raak je kwijt door de synodale leer?

8. Wat voor kerkrecht werd toegepast?
 - a) De synodes gingen zich al meer gedragen als een blijvend bestuur dat gehoorzaamd moest worden.
 - b) De synodes namen bevoegdheden over van kerkenraden door ambtsdragers te schorsen en af te zetten.

9. Wat deden vele gereformeerden in reactie op 6 en 8?
 - Ze maakten zich o.l.v. de Kamper hoogleraar K. Schilder vrij van alle verkeerde uitspraken en praktijken van deze synodes; vandaar de naam 'vrijgemaakten'.
 - Hierbij beriepen ze zich op art.31 K.O. (zie les 23, no.13); vandaar de vroegere naam: 'artikel 31-ers'.

Les 25 (vervolg)

- 10. De laatste jaren is een ingrijpend veranderingsproces gaande in de Geref.Kerken (vrijgemaakt). Vandaar het ontstaan van de 'Nieuwe Vrijgemaakten.' Welke veranderingen ken jij?
11. Welke kerk wordt bedoeld met de PKN?
- De Protestantse Kerk in Nederland, ruim 2 miljoen leden (de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland heeft 4,5 miljoen).
 - Na een lang 'Samen op Weg'-proces is die 1 mei 2004 ontstaan uit een fusie van: de Nederlandse Hervormde Kerk, de Geref. Kerken (synodaal) en de Evangelisch-Lutherse Kerk.
12. Hoe is de geestelijke situatie in de PKN?
- a) Er zijn vele leden en plaatselijke gemeenten die trouw willen blijven aan de gereformeerde leer.
 - b) Tegelijk bestaat er ruimte voor opvattingen die in strijd zijn met de kern van de Bijbel; zo wordt door velen ontkend:
 - dat Gen.1-3 echt-gebeurde feiten betreft;
 - dat God almachtig is en overal de hand in heeft;
 - dat Christus onze schulden bij God heeft betaald;
 - dat Christus levend uit zijn graf is opgestaan.
13. Welke drie kleine gereformeerde kerken zijn in gesprek met elkaar?
- a) De Geref. Kerken (vrijgemaakt): ruim 126.000 leden. (hun theologische universiteit bevindt zich in Kampen)
 - b) De Nederlands Gereformeerde Kerken, sinds ongeveer 1967 buiten het verband van a; ongeveer 30.000 leden. (hun theologische opleiding is in Apeldoorn, zie c)
 - c) De Christelijke Gereformeerde Kerken; ruim 75.000 leden. (hun theologische universiteit bevindt zich in Apeldoorn)
14. Welke vragen hebben leden van de Geref.Kerken (vrijgemaakt) en van de Chr.Geref. Kerken soms voor elkaar?

- a) Chr.gereformeerden hebben soms vragen over de manier waarop vrijgemaakten omgaan met 'de toeëigening van het heil' en met de belijdenis over de kerk.
- b) Vrijgemaakten hebben soms vragen over de manier waarop chr.gereformeerden interkerkelijk samenwerken en sommige chr.geref.voorgangers omgaan met de Bijbel.

- 15.a) 'De toeëigening van het heil' gaat over het werk van de Heilige Geest. Wat wordt daarmee dan bedoeld?
- b) Tegen welke visie op de kerk zouden chr.gereformeerden dan bezwaar hebben?

16. Welke punten stellen geref.vrijgemaakten soms aan de orde in hun gesprekken met ned.gereformeerden?

- a) Hun lossere manier van omgaan met de belijdenis en met besluiten van de landelijke vergadering.
- b) Het openstellen voor vrouwen van het ambt van ouderling en predikant.
- c) Hun (soms) toelaten van kinderen aan het avondmaal.

-17. Stel, je hebt contact met mensen van een andere kerkgemeenschap. Waar moet je dan vooral op letten: op wat jou van hen scheidt, of: op wat jou met hen verbindt? Geef argumenten.

- 18.a) Soms wordt verdedigd: 'Het heeft geen zin om naar kerkelijke eenheid te streven, want die eenheid lukt toch nooit.' Wat valt hiervan te zeggen? Zie Johannes 17:21-23.
- b) Wat is het nut van officiële contacten met kerken in het buitenland?

19. In de kerkgeschiedenis zie je telkens dat God in moeilijke situaties uitzicht geeft. Hoe spreekt David in Psalm 23 zijn vertrouwen uit in God?

*Al gaat mijn weg door een donker dal,
ik vrees geen gevaar, want u bent bij mij,
uw stok en uw staf, zij geven mij moed. (Psalm 23:4)*

26 BIJLAGE: HANDREIKING BEGRIJPEND BIJBELLEZEN

1. Observeren: wat staat er?

- Maak gebruik van verschillende bijbelvertalingen.
- Stel het literaire genre vast: geschiedenis, poëzie, wetgeving, brief, gelijkenis, spreuk.
- Stel over de inhoud vier w-vragen:
 - wie? (bijv. schrijver, ontvangers en/of handelende personen);
 - wat? (bijv. gebeurtenissen, ervaringen en/of ideeën);
 - wanneer? (bijv. tijd, omstandigheden);
 - waar?
- Stel vragen over het verband: aanleiding, gevolg, doel, tegenstelling.
- NB: De antwoorden op bovenstaande vragen zijn direct uit de tekst af te lezen. Liggen de antwoorden niet voor het grijpen, dan begint 2:

2. Uitleggen: wat is de betekenis voor de hoorders/lezers van toen?

- Leef je in in die vroegere tijd door te vragen naar:
 - de betekenis: wat hield dit toen in?
 - de bedoeling: waarom staat dit hier?
 - de beleving: wat bedoelde die persoon toen?
- Ga de betekenis na van:
 - de gebruikte woorden en uitdrukkingen;
 - de beschreven gebruiken;
 - de geografische en historische aanwijzingen.
- NB: De antwoorden op al deze vragen moet je zoeken in het verband v.d. tekst (het directe verband, elders in het boek of in de rest van de Bijbel) of in de toenmalige cultuur. Gebruik daarom naslagwerken.
- Bepaal wat letterlijk of figuurlijk genomen moet worden. Bepaal ook of een boodschap van toen tijdbepaald is en/of voor alle tijden geldt.

3. Toepassen: wat betekent het voor ons vandaag?

Je wilt niet alleen begrijpen (zie 1 en 2) maar ook gegrepen worden. Dus: vraag je af wat God via deze tekst jónu te zeggen heeft. Concreet:

- Welke algemene, praktische waarheid leert God jou in deze tekst over Hem, de mens (dus jezelf), de wereld en/of zijn reddingsplan?
- Op welke punten geeft God jou in deze tekst:
 - een voorbeeld dat je moet navolgen;
 - een gebod dat je moet gehoorzamen;
 - een terechtwijzing die je je moet aantrekken;
 - een oproep waardoor je je laat stimuleren;
 - een wijsheid waarmee je je winst kunt doen;
 - een belofte waarop je kunt vertrouwen?
- Op welke punten zet God via deze tekst jou in je gebed aan tot:
 - loven en danken van Hem;
 - erkenning van schuld en vragen om vergeving;
 - vragen om verandering van jezelf of hulp voor jezelf;
 - verzoeken aan Hem voor anderen?

Uitgebreider en meer via: <http://www.gvgroningen.nl/bijbellezen/>